

WASA DAGBLAD

Nr 44

Söndagen den 17 november, 2024

ISSN 2954-2448

Eero Järnfelt

Fanny Churberg och
Alexandra Frosterus på
Ateneum

Ozempic

HÄR FINNS VI:

vpress.ovh

Meta Isæus-Berlins
separatutställning
på Kuntsi

Säljakt i Replot år
1895

I DAG

Ledare: Den avgörande roll som Copernicusdata spelar i kampen mot klimatförändringarna

Med COP29 i Baku nu i alla nyhetsmedier har det aldrig varit mer angeläget med kraftfulla klimatåtgärder. Copernicus klimatförändringstjänst (C3S) och Copernicus atmosfärövervakningstjänst (CAMS) står i främsta ledet i denna kamp och tillhandahåller viktiga data och insikter som kan ligga till grund för beslutsfattande inför de eskalerande klimatutmaningarna. I en värld där 2024 är redo att bli det varmaste året som registrerats, kan betydelsen av dessa tjänster inte överdrivas.

Klimatförändringarnas kontext

Pressmeddelandet från C3S belyser en krass verklighet: den globala medeltemperaturen stiger stadigt, en trend som till stor del drivs av mänsklig aktivitet. Den kraftiga ökningen av växthusgaser sedan den industriella revolutionen har lett till aldrig tidigare skådade förändringar i jordens klimat-

system. Som Carlo Buontempo, chef för C3S, noterar: ”Det är nu praktiskt taget säkert att 2024 kommer att bli det första kalenderåret över tröskeln på 1,5 °C.” Denna oroväckande prognos understryker behovet av omedelbara och effektiva åtgärder.

Copernicustjänsterna tillhandahåller en mängd information som är avgörande för att förstå och ta itu med klimatförändringarna. Deras data möjliggör:

Övervakning av klimatindikatorer: C3S och CAMS spårar viktiga klimat- och atmosfärsmått och ger insikter som är viktiga för att förstå vår föränderliga miljö.

Optimering av förnybar energi: Genom att bedöma sol- och vindintensiteten kan Copernicusdata effektivisera produktionen av förnybar energi, vilket är avgörande för övergången till en hållbar energiframtid.

Planering för fram-

tiden: Förmågan att förutse framtida förhållanden för viktiga klimatindikatorer möjliggör välgrundad planering och investeringar i anpassnings- och begränsningsstrategier. Dessa data är tillgängliga gratis via Climate Data Store och Atmosphere Data Store, vilket gör dem till en ovärderlig resurs för beslutsfattare, forskare och medborgare.

Stärka beslutsfattarna

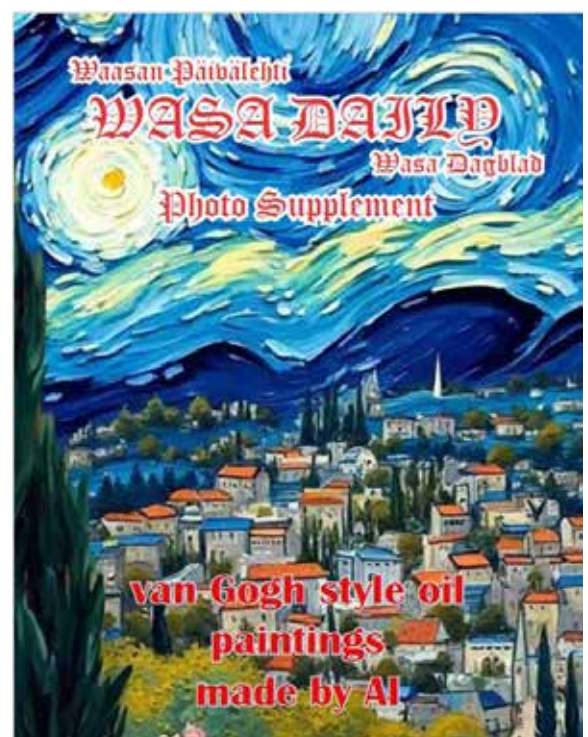
Uppmaningen från C3S och CAMS under COP29 betonar vikten av att använda dessa data för effektiva klimatåtgärder. När världens ledare samlas i Baku blir det av största vikt att förlita sig på starka observationsbevis. De insikter som härrör från de omfattande vetenskapliga data som finns tillgängliga kan vägleda effektiva insatser och strategier som syftar till att mildra effekterna av klimatförändringarna.

Klimatkrisens brådskande karakter kräver inte bara

att beslutsfattarna involveras utan också att forskare och medborgare engageras. Copernicusdata utgör en grund för gemensamma insatser för anpassning till och begränsning av klimatförändringarna. Genom att ge olika intressenter tillgång till tillgänglig och användbar information kan vi främja ett kollektivt svar på klimatutmaningarna.

Mot bakgrund av den akuta klimatkrisen är det viktigare än någonsin att Copernicus klimatförändringstjänst

och Copernicus atmosfärövervakningstjänst spelar en viktigare roll. När vi navigerar i den aldrig tidigare skådade verkligheten med klimatförändringar utrustar de data de ger oss de verktyg som behövs för att fatta välgrundade beslut och vidta beslutsamma åtgärder. Det är dags för kraftfulla klimatåtgärder nu, och att utnyttja insikterna från Copernicusdata är ett viktigt steg mot att skydda vår planet för framtida generationer.



Pärbild: Solnedgång i Sundom skärgård

Fotobilaga - vpress.ovh

NYHETER



Brändö bibliotek räddat – en seger för lokal kultur och medborgarengagemang

Brändö bibliotek i Vasa, en kulturell pärla med över ett sekel av historia, får fortsätta sin verksamhet – ett beslut som möttes med glädje och lättnad av stadsdelens invånare och bibliotekets hängivna besökare.

Den 11 november fattade Vasa stadsfullmäktige ett nytt beslut som innebär att Brändö bibliotek, trots tidigare planer på stängning vid årsskiftet, får fortsätta att vara en del av stadens bibliotekssystem.

Brändö bibliotek grundades redan 1901 och fick sitt ikoniska bibliotekshus år 1929, designat av arkitekten Carl Schoultz och beläget vid Brändö torg. Genom åren har biblioteket varit mer än bara en plats för böcker. Här har Vasa haft sin första läshund, en uppskattad

följeslagare för barn som behöver stöd i sin läsutveckling. Hunden lyssnar tålmodigt och utan att döma – ett ovanligt men värdefullt bidrag som skapar trygghet för unga läsare. Dessutom sägs biblioteket ha ett eget spöke, som ibland livar upp stämningen genom att slänga böcker på golvet, vilket ger personalen lite extra jobb och besökarna en spännande historia att berätta.

Bibliotekets framtid har dock länge hängt i luften, då staden övervägt stängning för att minska kostnaderna. Kritiker menade att avståndet till huvudbiblioteket, endast en kilometer bort, gjorde Brändö bibliotek överflödigt. Men för de boende i stadsdelen handlar biblioteket om mer än närhet till böcker – det är en mötesplats, en kulturell oas och en symbol för gemenskap.

Med starkt engagemang från stadsdelsföreningen och ledaren Heimo Hokkanen samlades 2 800 namnunderskrifter in för att rädda biblioteket. Listan överlämnades i augusti till Joakim Strand (SFP), dåvarande ordförande för Vasa stadsfullmäktige, som uttryckte sin uppskattning för det aktiva medborgarskapet. Strand lovade också att stödja ett fortsatt sökande efter en hållbar lösning för bibliotekets framtid.

Beslutet att låta Brändö bibliotek fortsätta sin verksamhet är inte bara en seger för lokal kultur, utan också ett inspirerande exempel på kraften i medborgarengagemang. Stadsdelens invånare har visat att när människor går samman för att försvara det de värderar högt, kan även små lokalsamhällen göra sin röst hörd.



Ny era för Wasa Teater – Ann-Luise Bertell tackar för sig som teaterchef

Efter tio år som teaterchef, fördelade på två perioder, avslutar Ann-Luise Bertell sin framgångsrika tid

på Wasa Teater den 31 juli 2025. Beslutet innebär att Bertell framöver kommer att fokusera på sitt författarskap och annan konstnärlig verksamhet.

– Tiden är inne för mig att helt ägna mig åt mitt skrivande och skapande. Ar-

DENNA TIDNING KAN MAN LÄSA VAR SOM HELST:



Som här i Levi, Lappland

betet som teaterchef tar för mycket tid för att möjliggöra det, säger Bertell, som samtidigt lämnar dörren öppen för framtida samarbeten med teatern i andra roller.

Bertells tid som teaterchef, först mellan 2011 och 2015 och återigen från 2020 till 2025, har präglats av stark konstnärlig utveckling och bred publikframgång. Produktioner som Botnia Paradise och Vänd om min längtan har lockat fulla salonger, samtidigt som betydande satsningar på barn- och ungdomsteater har stärkt teaterns ställning i regionen.

Martin Norrgård, direktör för Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (Söfuk), hyllar Bertells insatser: – Ann-Luise har gjort ovärderliga insatser och varit en drivande kraft bakom Wasa Teaters framgångar. I en tid då kultursektorn står inför stora utmaningar har hennes ledarskap varit en trygghet och en inspiration.

Söfuk inleder inom kort rekryteringsprocessen för att hitta Bertells efterträdare. Målet är en smidig övergång som säkrar teaterns fortsatta utveckling.

– Det är naturligtvis tråkigt att Ann-Luise lämnar oss, men jag förstår hennes beslut. Det är svårt att kombinera ledarskap med konstnärligt skapande, säger Norrgård.

Ann-Luise Bertell kommer att fortsätta sitt arbete fram till sommaren 2025, och under hennes återstående tid planeras flera projekt som ytterligare ska stärka teaterns position som en central kulturinstitution i Österbotten. (Källa: Wasa Teater,

pressmeddelande)

**De, som vet litet
mera
är
De, som läser
Wasa Dagblad**

Eero Järnefelts mästerverk till Ti- kanojas konsthem – En hyllning till naturen, människan och finsk kulturhistoria

Den 23 november 2024 öppnar Tikanojas konsthem i Vasa portarna till en magnifik utställning som belyser den mångsidiga konstnären Eero Järnefelts (1863–1937) livsverk. Utställningen, som pågår till den 25 maj 2025, erbjuder en djupdykning i en av Finlands mest framstående skildrare av natur och mänskligt liv, samtidigt som den presenterar nya insikter i Järnefelts liv som en central gestalt i en kosmopolitisk kulturfamilj.

Naturens och människans konstnär

Eero Järnefelt, vars ikoniska verk Sved (1893) ingår i utställningen, är känd för sin förmåga att fånga både det storslagna i Finlands landskap och det vardagliga i folklivet. Med en unik känsla för detaljer och stämningar har han porträtterat allt från Kolis dramatiska vyer till vattnets stilla speglingar. Genom sina verk utmanar



han oss att reflektera över vår relation till naturen – en natur som idag kan kännas lika flyktig som den är evig.

En bred presentation av ett rikt konstnärsliv

Utställningen, som är kuraterad av Ateneums intendent Timo Huusko, omfattar cirka 70 originalverk och 30 digitalt visade skisser, inlämnade från Nationalgalleriet, andra museer och privata samlingar. Den lyfter fram olika teman i Järnefelts konst, från hans naturskildringar till hans grafiska produktion och hans förmåga att skapa levande porträtt av dåtidens intellektuella och kulturella profiler.

– Utställningen ger en bred överblick av Järnefelts produktion och hans roll som konstnär, men också som en del av sin tids kulturella strömningar, säger Timo Huusko.

Kopplingar till Vasa och finsk kultur

Järnefelts familj hade starka band till Vasa, där hans far, Alexander Järnefelt, tjänstgjorde som guvernör för Vasa län. Familjens somrar på Tottesunds herrgård i Maxmo blev viktiga inslag i Eero Järnefelts liv och inspiration för hans konst. Hans fru, Saimi Swan, och deras barn bidrog också till att forma det kulturella arv som utställningen belyser.

Utställningskatalog och program

En omfattande utställningskatalog, publicerad på svenska, finska och engelska, ger ytterligare fördjupning i Järnefelts liv och konst. Författarna, däribland framstående forskare och konstexperter, presenterar nya rön om konstnärens bakgrund och hans hem i Suviranta.

I samband med utställning-

en planeras evenemang såsom guide turer med kuratorn och kammarkonserter, vilket gör det möjligt för besökarna att uppleva Järnefelts konst i olika dimensioner.

Välkommen att utforska en konstnär som inte bara fängade det förgångna utan också ger oss nya perspektiv på vår egen tid. Utställningen visas på Tikanojas konsthem från den 23 november 2024 till den 25 maj 2025. (Källa: Vaasa/STTinfo)

Nytt ungdomsfullmäktigt valt i Vasa – de ungas röst stärks i beslutsfattandet

Vasa har valt ett nytt ungdomsråd som ska representera de ungas röster i stadens beslutsprocesser. Valet, som hölls den 5-7 november 2024, var öppet för alla invånare mellan sjunde klass och 20 år. Totalt avgavs 1 521 röster, vilket gav ett valdeltagande på 34 procent – en liten ökning från föregående val.

Det nya ungdomsrådet, som består av 22 ordinarie ledamöter och 10 suppleanter, inleder sitt arbete den 1 januari 2025. Bland de valda representanterna finns ungdomar från många olika skolor, bland annat Vasa lyseon lukio, Vasa övningskola och Borgaregats skola, vilket speglar bredden i Vasas ungdomsgemenskap.

Ari Kupari, koordinator för ungdomsärenden, var nöjd med valdeltagandet och kandidaternas entusiasm: ”Det var uppmanande att se intresset för det här valet. Vi hade en stark pool av kandidater, och den här gången krävdes det fler rös-

ter för att säkra ett mandat än i tidigare val, säger han. Valet var också tredje gången som röstningen i huvudsak genomfördes elektroniskt. Kupari noterade fördelarna med digital röstning, särskilt för unga människor som tycker att det är naturligt att rösta online i sina skolor. Ändå erkände han vikten av att erbjuda personliga röstningsalternativ: ”Även om elektronisk röstning har en låg tröskel och är bekväm, inser vi behovet av att hålla traditionella röstningsalternativ tillgängliga, och jag förväntar mig att vi kommer att fortsätta att erbjuda dem i framtida val.”

Valet till ungdomsfullmäktige i Vasa ordnas vartannat år, vilket ger stadens ungdomar en regelbunden möjlighet att påverka den lokala politiken och se till att deras synpunkter hörs i kommunens förvaltning.

Här är de valda ledamöterna i ungdomsrådet:

Alfred Grönlund, Borgaregats skola
Tea Grönlund, Borgaregats skola
Aaro Helo, Vaasan lyseon lukio
Veera Hinkkanen, Variskan yhtenäiskoulu
Leino Karppi, Merenkurkun koulu
Oskari Koskimäki, Vaasan lyseon lukio
Santiago Laitinen, Merenkurkun koulu
Niko Lehtinen, Variskan yhtenäiskoulu
Sanni Lehtinen, Onkilahden yhtenäiskoulu
Ruben Linna, Borgaregats skola
Matilda Mattson, Vasa övningskola
Yara Abdul Menem Mahmoud, Vamia
Oliver Sandås, Vasa övningskolas gymnasium
Emmi Schlöbcke, Vaasan lyseon lukio
Edith Skoglund, Borgaregats skola
Alvar Slotte, Borgaregats skola
Sauli Syri, Savilahden yhtenäiskoulu
Laura Tammenmaa, Onkilahden yhtenäiskoulu
Ilmari Telaranta, Vasa övningskola
Eeli Töyli, Vaasan lyseon lukio
Joonas Vainio, Vaasan lyseon lukio
Pihla Vikman, Variskan yhtenäiskoulu

Tandvårdssituationen i Österbottens välfärdsområde



Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland har riktat en anmärkning till Österbottens välfärdsområde angående de långa köerna för tandvård samt bristen på information om vårdets tidpunkter.

Allvarliga brister i tillgången till tandvård

Regionförvaltningsverket har identifierat betydande brister i tillgången till icke-brådskande mun- och tandvård inom Österbottens välfärdsområde. Trots välfärdsområdets egna kontrollåtgärder uppfyller tillgången till vård inte lagens krav. Vårdgarantin överskrids i flera kommuner, och väntetiderna kan sträcka sig över ett år.

Specifika väntetider i kommuner:

- Vasa: 16 månader
- Laihela: 14 månader
- Korsholm: 12 månader

- Vörå: 11 månader
- Jakobstad: 11 månader
- Pedersöre: 10 månader
- Larsmo: 10 månader
- Malax: 9 månader
- Nykarleby: 8 månader
- Kronoby: 8 månader
- Närpes: 5 månader
- I Kristinestad uppfylls vårdgarantin, med en kö på 1-2 månader.

Anmärkning och framtida åtgärder

Den 12.11.2024 utfärdade regionförvaltningsverket en anmärkning till Österbottens välfärdsområde, eftersom patienterna inte fått icke-brådskande vård inom fyra månader efter bedömning av vårdbehovet.

Överinspektör Maarit Penttilä påpekar att från och med 1.11.2024 ska icke-brådskande vård organiseras inom tre månader efter bedömningen av vårdbehovet. I reger-

Veckans konstupplevelse:



Fanny Churberg

12.12.1845 i Vasa - 10.5.1892 i Helsingfors
Stilleben, 1876

ingens proposition till riksdagen (RP 134/2024 rd) föreslås även att den tidigare längsta väntetiden på sex månader för personer över 23 år återinförs. Dessa lagar planeras att träda i kraft den 1.1.2025.

Utmaningar i tillgången till vård

Vårdcentralerna i Vasa står inför allvarliga utmaningar: trots ansträngningar för att minska köerna tillkommer i genomsnitt 500 nya patienter varje månad. Under 2023 föreslog välfärdsområdet rekrytering av sju nya tandläkare och flera tandskötare, men på grund av det ekonomiska läget anställdes endast en

ny tandläkare i Mellersta-Södra området.

Enligt en utredning från mars 2024 saknas fortfarande cirka 15 % av tandläkarkapaciteten, och det råder även brist på vårdpersonal. För att hantera personalbristen har läroavtalsutbildning för tandskötare inletts

Var med och tävla om namnet på den nya bokbussen!

Vasa stadsbibliotek bjuder in alla att komma med idéer till ett namn på vår nya bokbuss! Det nya namnet kan föreslås 7.-27.11.2024 på stadens webbplats. Den som nominerar det vinnande namnet får ett pris med Vasa-tema.

Den nya bokbussen anländer till Vasa i början av 2025 och dess layout kommer att planeras av en professionell konstnär.

När du funderar på namnförslag kan du inspireras

av följande teman som visas i det nya bokbussbiblioteket:

- Läsglädje och läsning
- Barnvänligt
- En sagovärld eller en fantasivärld
- Hav och lycka
- Glad och färgglad
- Nya saker att se och uppleva

Så här deltar du
Lämna ditt namnförslag senast 26.11.2024 här

<https://link.webropol-surveys.com/S/3CB-124CEBBAE508F>

Så du är med i loppet! Du kan också föreslå ett namn på stadens sociala mediekkanaler.

Vinnaren av tävlingen offentliggörs senare i höst och han får ett pris med Vasatema.

Källa: Vasa/STTinfo

Lagen om nikotinpåsar kollapsade på grund av konkurrensproblem – regeringen lovar förbättringar

Den förväntade förändringen på marknaden för nikotinportioner har försenats. Republikens president förkastade en lag som riksdagen godkände och som skulle



ha öppnat marknaden för nya aktörer och smakalternativ.

Regeringen motiverar beslutet med att lagen kunde ha snedvridit konkurrensen. Social- och hälsovårdsministeriet bereder nu en ny lag som ska trygga rättvis konkurrens och samtidigt minska rökningens skadeverkningar.

Det fanns paragrafer i lagen som kunde ha gynnat ett företag i Jakobstad.

**De, som vet litet
mera
är
De, som läser
Wasa Dagblad**

Välfärdsområdet i Österbotten når sitt sparmål – samarbetsförhandlingarna har slutförts

Samarbetsförhandlingarna i Österbottens välfärdsområde som siktar på besparingar på 10 miljoner euro avslutades den 14 november. Som ett resultat av förhandlingarna får landskapsregeringen ett förslag till besparingar på cirka 9,2 miljoner euro vid sitt sammanträde den 25 november.

I åtstramningspolitiken låg tyngdpunkten på förvaltnings-, chefs- och ledningsuppgifter, i enlighet med vad som ursprungligen hade skisserats av landskapsregeringen. De största besparingarna görs inom förvaltningsområdet, där antalet lediga arbetsplatser minskas med 55 årsverken, vilket motsvarar kostnadsbesparingar på nästan 2,5 miljoner euro. Dessutom kommer effektiviseringen av ledningsstrukturen att medföra ytterligare besparingar på cirka 800 000 euro.

”Det är inte lätt att uppnå så här stora besparingar i personalstyrkan. Vi har strävat efter att följa regeringens riktlinjer för att hålla vår personal i klient- och pa-

tientarbetet så intakt som möjligt. De administrativa uppgifterna är dock nödvändiga och lagstadgade – de stöder direkt klient- och patientarbetet, betonar Marina Kinnunen, direktör för välfärdsområdena.

Nya arbetstillfällen för personalen

Välfärdsområdena har som mål att stöda sin personal i förändringen. Det finns gott om lediga arbetsplatser för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården, och målet är att ersätta uppsägningar som sker på grund av förändringarna med nya arbetsmöjligheter inom organisationen.

– Det ser ut som om största delen av dem som har social- eller hälsovårdsutbildning kan placeras i nya uppgifter. Jag hoppas att vår personal ser dessa som en möjlighet att dra nytta av vår organisations mångsidiga uppgifter och utveckla tjänsterna, säger HR-direktör Juha Suikkanen.

Tack för ditt samarbete

Under förhandlingsprocessen var diskussionsklimatet konstruktivt och personalrepresentanterna får beröm för det goda samarbetet.

”Medarbetarnas engagemang och en öppen dialog har varit nyckeln till framgång i förhandlingarna. Jag vill tacka alla parter för detta, sammanfattar Marina Kinnunen.

Välfärdsområdenas sparåtgärder är en del av ett mer omfattande arbete för att trygga tjänsternas kvalitet och personalens välbefinnande i arbetet även i framtiden. (Källa: Välfärdsområdet i Österbotten)

Pälsdjursuppfödning utgör en betydande pandemisk i sitt nuvarande tillstånd

En fortsatt pälsdjursuppfödning i Finland skulle kräva betydande förbättringar av biosäkerheten och hygien.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) bedömde i sitt utlåtande till riksdagens jord- och skogsbruksutskott

att pälsdjursuppfödningen för närvarande utgör en ständig risk för en ny pandemi. Enligt utlåtandet kan riskerna vara ännu allvarligare än i fallet med coronapandemin.

Hygien på livsmedelsproduktionsnivå krävs THL (THL)

Enligt utredningen förutsätter en hälsosäker fortsättning av pälsdjursuppfödningen att hygien- och biosäkerhetsåtgärderna höjs till minst samma nivå som livsmedelsproduktionen. Denna verksamhet bör också övervakas noga.

”För närvarande är pälsdjursuppfödning ett alltför stort hot mot människors liv och hälsa. För att vi ska kunna fortsätta på ett säkert sätt krävs kraftfulla åtgärder som måste vidtas både nationellt och på EU-nivå”, säger THL

Otto Helve, direktör för avdelningen för befolkningens välfärd.

Om det inte är möjligt att vidta de åtgärder som behövs, ska THL börja pälsdjursuppfödningen upphöra helt och hållet.

Tidigare brister och förra årets fågelinfluensaepidemi Jord- och skogsbruksministeriet har i år ställt nya krav för att förbättra sjukdomsskyddet och biosäkerheten på pälsfarmer. Detta är dock ett resultat av långvariga farhågor. THL och Arbetshälsoinstitutet har redan tidigare uppmärksammat det svaga skyddet för arbetstagare inom pälsdjursuppfödning och brister i biosäkerhetsåtgärderna.

År 2023 upptäcktes en omfattande epidemi av högpatogen H5N1-fågelinfluensa på pälsfarmer i Finland. Viruset dödade ett stort antal djur och exponerade hundratals arbetare för viruset, vars dödlighet bland människor kan nå upp till 50 procent. Inga fall av smitta hos människor konstaterades i Finland.

Pälsdjursfarmer som en virusmutationsmiljö Djur som föds upp på pälsfarmer, såsom minkar och rävar, är mottagliga för influensavirus som överförs till exempel från fåglar, svin och människor. Under dessa förhållanden kan virus kombi-

neras och mutera, vilket kan leda till uppkomsten av nya typer av influensavirus som lätt sprids.

Experter har konstaterat att risken för en pandemi är betydande just på grund av denna konsolideringsrisk. Pälsdjursuppfödning har redan förbjudits i många europeiska länder, och till exempel Sverige har vidtagit åtgärder för att gradvis minska pälsdjursuppfödningen.

Vaccinationer eliminerar inte risken för en pandemi

Även om vaccin mot fågelinfluensa H5 har erbjudits till arbetstagare inom pälsdjursuppfödning, har THL skyddar vaccinationer enskilda personer men förhindrar inte uppkomsten av nya pandemiska virus. Som ett resultat av detta kommer risken att förbli för hög om inte stora investeringar görs i biosäkerhet.

Nationell och internationell lösning behövs Pälsdjursuppfödningens framtid kräver beslut på nationell nivå och EU-nivå. THL betonar att hanteringen av pandemiska virus och skyddet av folkhälsan är prioriteringar som kan kräva att pälsdjursuppfödningen omvärderas eller till och med läggs ned. (Källa: THL.fi)

Självständighetsfest på Presidentens slott – tema Tillsammans

I år firas självständighetsdagen på Presidentens slott den 6 december med temat Tillsammans. Republikens president Alexander Stubb och hans maka Suzanne Innes-Stubb har lovat att temat ska återspeglas i allt – även i hur många gäster som har inkvarterats på slottet vid samma tid i år. Nyheten meddelade i förväg att 1 700 gäster har bjudits in till firandet, och enligt uppgift finns det en känsla av gemenskap i luften... Plus några generösa ny-

por av hårt pressat tålamod för att navigera i folkmassorna.

Lappländska smaker och goda kryddor

I år kommer Lappland att smakas på en tallrik på slottet. Här finns finska nationaldelikatesser, som ren och ripa, men också kampanulor som på något mystiskt sätt har hamnat på serveringsmenyn från den lokala kaffekulturen. Arrangörerna lovar ekologiska smaker och småskaliga råvaror – och ryktet säger att de inbjudna gästerna förbereder sig för att både smaka och gissa vilken delikatess som är vilken. Warp laxpaj är förmodligen en självklarhet för alla, men kampanisu kan kräva lite etikettsläsning och kanske en viskning från servitören.

Musik i tre våningar – och kanske en trappa

I år fylls Presidentens slotts tre våningar av musik och det finns något för alla smaker. I stora salen spelar Gardets musikkår och Juha Tapio traditionell – kanske också vuxen, dämpad – musik. I Gula salen inleder Iiro Rantala Trio och solisterna Helena Juntunen och Lotta Kuusisto scenen med jazzmelodier. I salongen på tredje våningen upprätthålls stämningen av bandet Younghearted, vars moderna låtar ger en touch av ungdomlig energi till Castle Party och kanske också väcker minnen från ungdomen hos några äldre gäster.

Det har dock viskats mellan gäster om att en musikalisk miljö i tre våningar kan ge oväntade musikaliska blandningar, särskilt i trappan där jazz, pop och indie kan kollidera för att skapa oöverträffad harmoni.

Finlands mångfald i bilder – inte bara selfies

Temat för festen öppnas i år med en fotoutställning som kureras av Finlands fotografiska museum. I Gothic Hall finns fotografier där mångfald och gemenskap spelar huvudrollen. Bilderna speglar temats många dimensioner – och åtminstone tills de första entusiastiska festgästerna lägger till sina egna selfies i samlingen.

Presidentens självständighetsdagsmottagning 2024 ser ut att bli en varm fest som kombinerar både finländska traditioner och moderna nyanser. I år erbjuder Presidentens slotts lokaler en inramning för en kväll där finländskheten är närvarande på varje våning, i varje serveringsfat och i varje bild. (Källa: Presidentens kansli)

Vasa-konstnärerna Fanny Churberg och Alexandra Frosterus på Ateneum-utställning i vår

Gränsöverskridare förändrar vår syn på 1800-talets kvinnliga konstnärsliv

Våren 2025 sätter Ateneum strålkastarljuset på 1800-talets kvinnliga konstnärer i den banbrytande utställningen Gränsöverskridare – 1800-talets resande kvinnliga konstnärer. Från den 7 mars till den 24 augusti får besökarna ta del av en mångfacetterad skildring av hur modiga kvinnor, trots stora hinder, kämpade för att skapa konst och påverka sin samtid. Bland de finländska konstnärerna som lyfts fram finns två framstående namn från Vasa: Fanny Churberg och Alexandra Frosterus-Sältin.

Våld mot unga kvinnor i Finland

En färsk undersökning

från Statistikcentralen avslöjar en oroväckande sanning: var femte ung kvinna i Finland har utsatts för grovt våld eller våldtäkt. I detta kapitel betonas det akuta behovet av att ta itu med våld mot kvinnor, särskilt unga kvinnor. Studien lyfter fram att våld inte är en isolerad händelse, utan ett utbredd problem som sträcker sig till relationer och andra sociala miljöer.

Enligt undersökningen är unga kvinnor särskilt utsatta för att utsättas för våld. De utsätts för våld både fysiskt och psykiskt, allt från hot till våldtäkt. Våld i nära relationer är särskilt vanligt bland unga kvinnor och dess konsekvenser kan vara långvariga och allvarliga.

Våldet har en betydande inverkan på offrets liv. Det kan leda till fysiska skador, psykiska problem som ångest och depression och sociala svårigheter. Dessutom kan våldet begränsa offrets möjligheter att studera, arbeta och delta i samhället.

Det finns många orsaker till våld mot kvinnor. Sociala normer och attityder kan tolerera våld, och mäns position i samhället kan rättfärdiga att de använder våld mot kvinnor. Individuella faktorer, som den miljö man vuxit upp i och personlighet, kan också påverka någon till att använda våld.

Det behövs ett brett spektrum av åtgärder för att förebygga våld. Det är viktigt att ta itu med våldets rötter och förändra samhällets attityder. Detta kräver bland annat utbildning, information och utveckling av lagstiftningen. Det är också viktigt att ge stöd till våldsoffer och se till att

MUSIK



Musik för själen: Vasa fick sin första Viola da Gamba-orkester

Vasa fick en ny musikalisk pärla i söndags när Viola da Gamba-orkestern Wasa Consort höll sin debutkonsert i stadens ortodoxa kyrka. Denna unika ensemble är den första i sitt slag i Vasa, och med den tar staden ett steg djupare in i den klassiska musikens rika historia.

Viola da gamba-musik går tillbaka till slutet av 1400-talet, och kvällens konsert innehöll historiens vingslag. Stämningen från tidigare århundraden fyllde i kyrkan när Elena Hämäläinen, Eero Marttila och Pontus Grans – alla tre medlemmar i stadsorkestern – spelade underbart tillsammans. Deras

skicklighet och passion väckte gamla låtar till liv och gav publiken en unik upplevelse.

Den ortodoxa kyrkan var fullsatt, och det är inte att undra på, eftersom kyrksalen är känd för att ha utmärkt akustik, vilket lyfte Wasa Consorts framträdande till en helt ny nivå. Lyssnarna kunde njuta av ett klart och rikt ljudlandskap som gav utrymme för nyanserna i varje instrument och flödade mjukt i rummet.

Den första konserten blev en total succé och lovar mycket för Wasa Consort i framtiden.

de får den hjälp de behöver.

Våld mot unga kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem som måste åtgärdas omedelbart. Studiens resultat lyfter fram behovet av att öka medvetenheten om våld och dess konsekvenser. Det är viktigt att alla i samhället deltar i att förebygga våld och skapa en tryggare miljö för alla. Källa: Statistikcentralen

Framtidsplaner i Moskva

Säkerligen finns det människor som gärna skulle se att kriget mot Ukraina skulle ta slut och gärna förr än senare, och att det sedan skulle vara

möjligt med en fredlig samlevnad mellan öst och vest, och ett fredligt samarbete som skulle gynna alla parter.

Med det finns människor med helt andra åsikter.

En av dem är den mest kända ryska politiska filosofen Alexander Dugin. Han har sagts vara Putins "hjärna" men i vilken mån hans åsikter skulle påverka presidenten är nog oklart.

I augusti 2022 utsattes hans bil för ett bombattentat. Bomben exploderade, men Alexander Dugin satt just då inte i bilen, det gjorde däremot hans dotter Daria, som avled på grund av attentatet. Rysslands president Vladimir Putin under-

tecknade sedan ett dekret om att postumt tilldela Modets orden till dottern, den ryska journalisten Da-rya Dugina.

Och vilka åsikter har filosofen just nu om Rysslands framtid?

Här är ett citat publicerat i Telegram-kanalen Kremlin secrets den 12 november 2024: "Men jag skulle mobilisera de som inte förstår lyckan med att delta i den speciella militäroperationen. Väl i armén kommer de att förstå vilken ära de har fått. Gå framåt, ta Kiev, storma Paris, Berlin och andra västerländska huvudstäder som är fiendliga mot oss. Tänk bara på vilket högt uppdrag detta är!"

EVENEMANG

ATENEUM

Gothic Modern – Från mörker till ljus

4 oktober 2024 till 26 januari 2025.

Medeltidens och re-
nässansenskonst försåg
1900-talets konstnär-
er med emotionellt
material och sätt att
hantera grundläggande
mänskliga känslor,
liksom födelse, död, li-
dande och sexualitet

På utställningen visas
bl.a. Arnold Böcklin, Lu-
cas Cranach d.ä., Akseli
Gallen-Kallela, Vincent
van Gogh, Theodor
Kittelsen, Käthe Kol-
litz, Edvard Munch,
Hugo Simberg, Helene
Schjerfbeck, Marianne
Stokes och Gustave Van
de Woestyne.

Efter premiären på
Ateneum fortsätter
utställningen till Natio-
nalmuseet i Norge och
ALBERTINA-museet i
Wien, där kuratorer-
na är Vibeke Waallann
Hansen och Cynthia
Osiecki (intendent, Na-
tionalmuseum, Norge)
respektive Ralph Gleis
(direktör, Alte National-
galerie).

Utställningen komplet-
teras med en omfattande
utställningskatalog

RUSK

19-23.11.24

Kamarimusiikkia Pie-
tarsaassa

Kaipuun kauneus

Kansainvälistä luovuutta
vuoden pimeimpään
aikaan

ruskfestival.fi

Opera och balett, Hel- singfors

Leevi Madetojas Opera
Österbottningarna

22.11.2024 – 4.1.2025

[https://opperabaletti.
fi/](https://opperabaletti.fi/)

TIKANOJA:

ÅRETS KONSTHÄN- DELSE I VASA

Eero Järnefelts kons-

tutställning öppnar
23.11.2024

SALUTORGET I VASA

JULÖPPNING

23-24.11.2024

Markus Lytts & Ralf
Nyqvist, Krista Siegf-
rids & Mark Leven-
good, Etradi-kören
från Kuula-institutet,
solist Alicja Musielak,
Djur från Aavakerttus
gård, Arne Alligator &
Djungeltrumman

BLACK FRIDAY

Fredagen den 29.11.24

En av årets största
shoppingdagar, spe-
ciellt då det gäller
elektronik

Snellman-salen, Kar- leby 29.11.2024 kl.

19.00

MÖK:s konsert Voces
Intimae

På programmet: Jean
Sibelius och Edith
Södergran med Stina
Ekblad och Mellersta
Österbottens Kammar-
orkester.

Konserten framförs
även i Ridarhuset i
Helsingfors 30.11 kl
19.00.



RITZ

30.11.24

KLO 14 JA 19

Paratiisi -

BADDING-musikalen
www.ritz.fi

ÖSTRMARK KYRKA 6.12.2024 kl. 16.00

En patriotisk andlig
konsert i Teuva
Tove Teuvalla-operans
solister Mika Nikander

och Minna-Sisko Mu-
tanen, som spelade Er-
land Luoma och gamla
Eevi i operan, kommer
att uppträda i Öster-
marks kyrka igen.

RITZ

12.12.24 kl 20-22

Open Stage Night

www.ritz.fi

VASA SÅNGARGILLES JULKONSERT

I Trefaldighetskyrkan

Fredag 20.12 kl 20.00

och lör 21.12 kl 18.00

våra mest älskade julså-
nger och tre nyskrivna
arrangemang av moder-
na julsånger av Mikael
Svarvar. Gästartist är
stjärntenoren Markus
Nykänen. I konserten
medverkar också orga-
nisten Jimi Järvinen.

Kristinestads 375-års- jubileumskonsert

5.12.24 kl 18

Kristinestads kyrka

www.baroque.com

DE VACKRASTE BA- ROCKJULSÅNGERNA

Trefaldighetskyrkan

8.12.24 kl 18.39

Vaasa Baroque En-
semble med vänner

www.baroque.com



LUX HELSINGFORS

8.–12.1.2025

Finlands mest lysande
ljusfestival, Lux Hel-
sinki, är en årlig ljus-
festival som sprider sig
runt om i Helsingfors i
början av januari runt
trettondagen. Evene-
manget presenterar ett
brett spektrum av oli-
ka former av ljuskunst.

Katedralen brukar vara
en mycket speciell att-
raktion på festivalen.
Så om du ska åka till
Helsingfors i början av
januari, kolla in det.
www.luxhelsinki.fi

VETENSKAPENS NATT

9 januari 2025 i Hel-
singfors

Science Night är
vetenskapens eget
stadsevenemang i Hel-
singfors. Evenemanget,
som arrangeras årligen
i januari, kommer
att firas nästa gång
torsdagen den 9 januari
2025. En brokig grupp
av programarrangörer
garanterar att du under
kvällen och natten
kommer att kunna njuta
av såväl engagerande
föreläsningar som
insikter genom att göra
det själv. Inträde till
alla Science Night-eve-
nemang är gratis!

På sommaren har vi
Konstens i Vasas När
får vi Vetenskapens
natt på vintern?
[https://www.tieteide-
nyo.fi/](https://www.tieteiden-
nyo.fi/)

MEDIESPRÅK 2025: seminarium XX

Vasa 22-23 januari
2025.

Mediespråk 2025 ar-
rangeras av Svensk
presstjänst och Centret
för livslångt lärande vid
Åbo Akademi i samar-
bete med Svenska Yle,
Hufvudstadsbladet Ab,
HSS Media, ÅU Media,
Svenska folkskolans
vänner, Stiftelsen för
Åbo Akademi, Svens-
ka kulturfonden, Harry
Schaumans stiftelse och
Konstsamfundet.

[https://www.mediespr-
rak.fi/seminariet/](https://www.mediespr-
rak.fi/seminariet/)

KOKKOLAN SYYSKAMA- RI

21.-24.8.2024

[https://www.kokkolan-
syyksamari.com/](https://www.kokkolan-
syyksamari.com/)

KARLEBY VINTERAC-

CORDEON

Karleby vinteracordeo
8.-15.2.2025

[https://talviharmonik-
ka.com/](https://talviharmonik-
ka.com/)



VASA STADSTEATER

TOSCA-operan

Premiär 12.1.2025

[https://www.vaasa.fi/
koe-ja-nae/kulttuu-
ria-vaasassa-ja-seudul-
la/vaasan-kaupunginte-
atteri/tosca/](https://www.vaasa.fi/
koe-ja-nae/kulttuu-
ria-vaasassa-ja-seudul-
la/vaasan-kaupunginte-
atteri/tosca/)

MUSIKFESTSPELEN I ILMAJOKI

”STORA OFREDEN
1713-1721”

6-15.6.2025

”Denna mäktiga och
aktuella opera tar hatets
år och våra förfäders
öden tillbaka till Kyrö
älvstränder.

Big Wrath är en ska-
kande och närande
berättelse om familje-
band, moderskärlek,
uthållighet och kraften i
samarbete under en tid,
när Rysslands brutala
anfallskrig mot Finland
brände ner Österbotten
till svart jord.”

www.musiikkijuhlat.fi

MUSIKFESTSPELEN

KORSHOLM

23.7.–30.7.2025

En hälsning från festi-
valledaren Viktor Ny-
gård:

”Jag ser hemskt myck-
et fram emot att arbeta
med Musik-festspele-
n Korsholm och jag har
många spännande idéer
för hur vi ska fortsätta
att utveckla festivalen.
Redan nu kan jag lova
att det nästa år kommer
att bli en fantastiskt fin
festival med något för
alla.”

TEATER

Allt möjligt roligt på våren! Väntade gästspel på Vasa stadsteaters scen



Arja Koriseva, BILD: Motopark Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0

Vasa stadsteaters vårsäsong 2025 bjuder på ett mångsidigt utbud av härliga gästspel som garanterat värmer och berör publiken. Tre efterlängtnade föreställningar kommer till teaterns Romeo-scen i vår: Arja Korisevas jubileumskonsert Leipä, Lempee ja Lämpöö 35 år, Green Hall soi med Sirpa Kähkönen och Seela Sella samt Old Boys som baserar sig på Juha Vainios sånger.

Först ut är Arja Korisevas jubileumskonsert Leipä, Lempee ja Lämpöö 35 år, som söndagen den 16 februari bjuder på en touch av nostalgi från förr. Koriseva framför sina bekanta klassiska melodier, från eldiga tangos till musikaliska melodier, tillsammans med den fem man starka Fortuna-orkestern. Konserten utlovar glädje och en innerlig hyllning till musiken – en perfekt start på vårens teatersäsong!

I mars kommer Sirpa Kähkönens gripande och tvärvetenskapliga verk Green Hall Rings, som baserar sig på Kähkönens

romaner Minnesmärke gräs och Gröna hallen, upp på Romeo-scenen. Verket, som framförs lördagen den 8 mars, handlar om kärlek som överskrider gränserna för liv och död, men också om den tröst och skönhet som naturen erbjuder. Skådespelarlegenden Seela Sella levandegör texten som läsare, och Kähkönen själv fungerar som berättare. Musiken av sopranen Pia Freund och pianisten Kristian Attila fulländar föreställningens unika atmosfär.

Vårens gästspel kröns av musikpjäsen Old Boys som har premiär på Vasa stadsteater onsdagen den 9 april. Denna älskade pjäs har fått publikens uppmärksamhet med sina tidigare föreställningar. I pjäsen möts fyra män på sjön Saimen och delar historier, förhoppningar och drömmar till ackompanjerad av Juha Vainios minnesvärda sånger. På scenen uppträder de karismatiska veteranerna Taneli Mäkelä, Esko Roine, Tuomas Uusitalo och Puntti Valtonen, och för levande musik står Antti Paalanen och Kiharakolmios band.

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

2024: Året då 1.5-graders tröskeln överskreds



Copernicus klimatförändringstjänst (C3S) har utfärdat en skarp varning: 2024 är på väg att bli det första året som registrerats som överskrider den kritiska tröskeln för global uppvärmning på 1,5 °C.

Denna dystra milstolpe, som beskrivs i ett pressmeddelande nyligen, understryker det akuta behovet av omedelbara och beslutsamma klimatåtgärder.

C3S har tillsammans med Copernicus atmosfärövervakningstjänst (CAMS) noggrant övervakat och analyserat viktiga klimatindikatorer. Deras data avslöjar en oroande trend med snabbt stigande globala temperaturer, driven av den obevekliga ökningen av utsläpp av växthusgaser.

Konsekvenserna av att överskrida tröskeln på 1,5 °C är långtgående och potentiellt katastrofala. Forskare varnar för mer frekventa och intensiva värmeböljor, torka, översvämningar och stigande havsnivåer. Dessa extrema väderhändelser kommer att påverka sårbara samhällen och ekosystem på ett oproportionerligt sätt över hela världen.

För att bekämpa denna kris betonar C3S och CAMS vikten av att utnyttja sina data och insikter. Genom att använda Copernicusdata kan beslutsfattare, forskare och företag fatta välgrundade beslut, utveckla effektiva strategier för anpassning till och begränsning av klimatförändringarna och påskynda omställningen till en hållbar framtid.

Viktiga områden där Copernicusdata kan ha en betydande inverkan är bland annat följande: Optimering av förnybar energi: Bedömning av sol- och vindpotential för att maximera produktio-

nen av förnybar energi. Klimatförändringsprognoser: Projicera framtida klimatförhållanden för att informera planerings- och investeringsbeslut. Övervakning av växthusgaser: Spårning av utsläpp och koncentrationer för att identifiera källor och utvärdera effektiviteten i begränsningspolitiken. Den fria tillgången till Copernicusdata gör det till en värdefull resurs för alla som arbetar med att ta itu med klimatförändringarna. Genom att utnyttja kraften i dessa data kan vi tillsammans arbeta för en mer hållbar och motståndskraftig planet. När världen samlas till COP29 är resultaten från C3S en skarp påminnelse om hur brådskande klimatkrisen är. Det är absolut nödvändigt att globala ledare vidtar djärva åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser, investera i ren teknik och skydda sårbara samhällen. Vår planets framtid är beroende av det. Källa: C3S Pressmeddelande 11.11.2024

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Urbana värmebubblor gör städer otrivsamma – och ohälsosamma



I takt med att våra städer växer växer också ett dolt hot: värmen i städerna. Detta fenomen är mer än bara det vanliga sommarbesväret; Det intensifierar temperaturerna till nivåer som påverkar hälsan, produktiviteten och vår miljö.

Från stora områden av betong som fångar solens värme till luftkonditioneringsenheter som trycker tillbaka varm luft till gatorna, drivs stadsvärmen av mänskliga utvecklingsmönster och, ironiskt nog, våra ansträngningar att kyla ner sig. Effekterna är mycket kännbara, särskilt under värmeböljor, när dessa områden kan vara flera grader varmare än på

landsbygden – ett fenomen som kallas ”urban heat island”-effekten. Lyckligtvis finns det flera strategier som städer kan anta för att ta itu med detta eskalerande problem.

Problemet med värme i städer

Den urbana värmeöeffekten orsakas främst av material som asfalt, betong och metall som absorberar, fångar och utstrålar värme. Till skillnad från naturlandskap som behåller fukt och ger skugga, har dessa urbana ytor begränsad kapacitet att kylas ner, vilket skapar ett lager av varm luft som dröjer sig kvar i städerna. Höghus som blockerar luftflödet intensifierar värmen ytterligare, och i takt med att befolkningen fortsätter att växa i stadsområden har det blivit nödvändigt att använda luftkonditionering. Ironiskt nog avger luftkonditioneringsaggregat också spillvärme, vilket ytterligare värmer upp

utomhusmiljön.

Denna sammansatta värmeexponering gör inte bara stadslivet obekvämt – det gör det farligt. Överdriven värme kan leda till uttorkning, värmeutmattning och till och med dödligt värmslag, särskilt för utsatta grupper som äldre, barn och personer med redan existerande hälsotillstånd. Dessutom förvärrar höga temperaturer luftföroreningarna, eftersom marknära ozon, som är en del av smog, lättare bildas i värmen. För personer med andningsproblem kan därför varma stadsmiljöer vara särskilt skadliga.

Lösningar för kylning av stadsmiljöer

Att ta itu med stadsvärme kräver en kombination av naturbaserade lösningar, innovativ stadsplanering och samhällsåtgärder. Genom att skapa svalare, grönnare och mer skuggade utrymmen kan städer förbättra både komforten

och hälsan för sina invånare. Några effektiva lösningar inkluderar:

1. Öka grönområden och stadsträd

Parker, gröna tak och stadsträd är bland de mest effektiva sätten att mildra värmen i städerna. Grönområden ger skugga och släpper ut fukt genom en process som kallas evapotranspiration, som kyler den omgivande luften. Träd i synnerhet har flera fördelar: de absorberar koldioxid, filtrerar föroreningar och sänker yttemperaturen genom att ge skugga. Forskning visar att stadsdelar med riklig grönska kan vara upp till fem grader svalare än omgivande områden utan grönt täcke. Att lägga till parker och grönområden ger dessutom sociala och rekreativa fördelar, vilket förbättrar den allmänna livskvaliteten.

2. Användning av reflekterande och permeabla material

De material som används i städernas infrastruktur spelar en nyckelroll när det gäller att hantera värmen. Att använda reflekterande material i byggnader, tak och trottoarer kan hjälpa till att minska mängden värme som absorberas av ytor. Vita eller ljusa material reflekterar mer solljus än mörka, vilket förhindrar att ytorna värms upp lika mycket. Svala tak – de som är täckta med material som är utformade för att reflektera mer solljus – kan vara särskilt effektiva. Permeabla material, såsom porös beläggning, kan hjälpa till att minska värmen genom att låta regnvatten filtreras igenom, kyla ytan och förhindra överflödigt avrinning.

3. Gröna tak och väggar
Gröna tak, täckta med vegetation, hjälper inte bara till att isolera byggnader utan ger också ytterligare grönområden som dämpar värmen. Ge-

nom att lägga till lager av jord och växter på hustak sänker de ytemperaturen och absorberar regnvatten, vilket minskar trycket på städernas dräneringssystem. På samma sätt kan gröna väggar – vertikala trädgårdar på sidorna av byggnader – hjälpa till att skugga strukturer, kyla den omgivande luften och förbättra luftkvaliteten. Dessa gröna ytor erbjuder också ett behagligt estetiskt tilltalande och integrerar naturlig skönhet i stadsmiljöer.

4. Designa för naturlig ventilation

Stadsplanering och arkitektonisk design som prioriterar luftflöde kan avsevärt minska värmeåterhållningen i städer. Små gator och tätt packade byggnader begränsar ventilationen och skapar "värmekanjoner" som fångar in varm luft mellan byggnaderna. Genom att planera öppna ytor, bredare gator och vindar som underlättar luftflödet kan städer minska instängd värme. Byggnadens orientering och material kan också spela en roll; Till exempel kan placering av fönster och ventiler för att dra nytta av rådande vindar uppmuntra naturlig kylning i byggnader, vilket minskar behovet av luftkonditionering.

5. Samhällsätgärder och medvetenhet

Samhällsdrivna initiativ kan bidra till att öka medvetenheten och främja samarbete för att ta itu med värmen i städerna. Grannskapsgrupper och lokala råd kan organisera trädplaneringskampanjer, uppmuntra installation av svala tak och ge invånarna information om hur de ska hantera värmen under högsommarmånaderna. Offentliga kylcenter, skuggade transithållplatser och

vätskestationer kan också erbjuda lindring under extrema värmeböljor, vilket säkerställer att människor, särskilt de som är sårbara, har ett säkert utrymme för att svalka sig.

6. Använda teknik för att övervaka och mildra värmen i städer

Innovativ teknik kan spela en roll i kampen mot värmen i städerna. Städer använder i allt högre grad värmekameror och sensorer för att identifiera "hot spots" där temperaturen är högst. Med dessa data kan kommuner prioritera områden med hög påverkan för insatser som trädplantering, reflekterande material eller offentliga kylstationer. Dessutom kan teknik för smarta städer, såsom adaptiv gatubelysning och energieffektiva byggnadssystem, minska värmeutsläppen genom att minska det totala energibehovet.

Framtiden för svalare städer

Även om det är uppenbart att stadsvärme utgör en allvarlig utmaning, är det också en möjlighet att ompröva vår strategi för stadsplanering och utveckling. Genom att integrera naturliga lösningar, bygga mer motståndskraftig infrastruktur och främja klimatmedveten design kan man skapa städer som är både svalare och hälsosammare. Städer som Singapore och Los Angeles har redan tagit stora kliv framåt genom att införa storskaliga program för gröna tak, utöka trädkronorna och experimentera med svala trottoarer. Deras framgång fungerar som en modell som visar hur stadsområden kan skapa en hållbar balans mellan mänskliga behov och miljömässig motståndskraft.

Att mildra värmen i stä-



derna kommer inte att ske över en natt, men genom att göra riktade förbättringar kan städer ta meningsfulla steg mot en mer beboelig framtid. För invånarna innebär svalare städer bekvämare och trevligare utomhus-

utrymmen. För utsatta befolkningsgrupper kan dessa förändringar innebära skillnaden mellan säkerhet och risk under en värmebölja. Det kan vara en utmaning att hantera värmen i städerna, men med en kombinerad

insats kan städer över hela världen resa sig för att klara detta test och skapa stadsområden som inte bara är bekvämare utan i slutändan mer motståndskraftiga och hållbara.

LITTERATUR

Nytt bokförlag i Finland: Libraria



Sture Holm

I en tid där den tryckta boken återfår sin plats i kulturens centrum, har ett nytt förlag sett dagens ljus i Hangö, Finland. Libraria är namnet på detta spännande finlandssvenska bokförlag, grundat av Sture Holm och Christoffer Holm. Förlaget syftar till att ge ut böcker som ofta hamnar i skuggan av de större förlagen, och det finns en tydlig efterfrågan på mindre aktörer som kan fylla detta behov.

Visst är detta ett modigt och ack så berömvärt initiativ! Att ge ut böcker i vårt lilla land och vår ännu mindre språkgrupp är viktigt, men det kan aldrig bli någon lönande affär.

En mångsidig utgivning

Libraria lanserar en rad olika titlar under hösten 2024, inklusive:

Fackböcker som belyser aktuella ämnen och intressanta perspektiv.

Ungdomsböcker som riktar sig till den yngre generationen och uppmuntar läsning.

Kriminalkomedier som lovar att underhålla och fascinera läsarna.

En av de mest efterlängta utgivningarna är boken om *Hangös villor*, som kommer att publiceras i både svenskspråkig och finskspråkig version. Denna bok är särskilt betydelsefull då den lanseras i samband med Hangö stads 150-årsjubileum.

Visionen bakom Libraria Sture och Christoffer Holm har en stark vision för Libraria. De vill skapa en plattform för författare som har svårt att nå ut genom de större förlagen. Genom att fokusera på kvalitet och unika berättelser hoppas de kunna bidra till en lit-

terär mångfald i Finland. I en intervju har Sture Holm uttryckt att de ser en stor potential i att ge ut böcker som speglar det finlandssvenska perspektivet och som kan nå en bredare publik. "Vi vill ge röst åt de berättelser som förtjänar att höras," säger han.

Rivstart!

Förlaget har under sin hittills korta verksamhet redan gett ut ett tjugotal böcker och takten verkar att fortsätta.

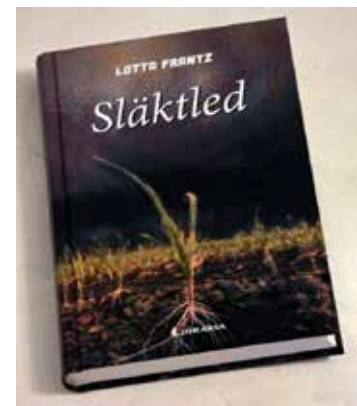
En del av en växande trend

Libraria är en del av en växande trend där små förlag får en allt större betydelse i bokbranschen. Med en ökad efterfrågan på unika och nischade titlar, ser framtiden ljus ut för dessa mindre aktörer. Förlaget strävar efter att bli en viktig spelare i den finländska litterära sce-

nen och att bidra till en rikare kultur.

Släktledsroman från Österbotten

gående århundrade. Att bekanta sig med förhållanden för 100 år sedan, det kan vara hälsosamt och givande för vår yng



Boken *Släktled* skriven av Charlotta Franz är en av de böcker som förlaget Libraria har gett ut i år. Romanens två första sidor berättar en dramatisk händelse, Flicka Signe föds men hennes mor dör under förlossningen. Signes liv på den österbottniska slätten är mödosamt, precis som det var för nästan alla andra födda i början av före-

re generation.

I romanen får vi följa Signe, hennes barn och barnbarn under nästan ett sekel,

Och – vi alla äldre som är födda på den österbottniska slätten, vi känner igen oss!

Charlotta Franz bor i Maxmo. Berättelsen är fiktiv men handlar om ett liv som har levts, berättar hon i sina tackord.

KONSTUTSTÄLLNING

Vasa-konstnärerna Fanny Churberg och Alexandra Frosterus på Ateneum-utställning i vår – Gränsöverskridare förändrar vår syn på 1800-talets kvinnliga konstnärsliv



Fanny Churberg Flickor på stranden 1869

Våren 2025 sätter Ateneum strålkastarljuset på 1800-talets kvinnliga konstnärer i den banbrytande utställningen Gränsöverskridare – 1800-talets resande kvinnliga konstnärer. Från den 7 mars till den 24 augusti får besökarna ta del av en mångfacetterad skildring av hur modiga kvinnor, trots stora hinder, kämpade för att skapa konst och påverka sin samtid. Bland de finländska konstnärerna som lyfts fram finns två framstående namn från Vasa: Fanny Churberg och Alexandra Frosterus-Såltin.

Ett pionjärarbete inom konstforskning

Utställningen, kuraterad av Ateneums amanuens Anne-Maria Pennonen, ger nytt ljus åt en rad konstnärer som tidigare varit i skuggan av sina manliga samtida.

Med verk av över 50 kvinnliga konstnärer från Norden, Baltikum, Tyskland och Polen skildras deras liv och verk, ofta präglade av motgångar, kreativitet och gränsöverskridande ambitioner.

Konstnärerna reste till Tyskland – ett konstcentrum under 1800-talet – för att studera och skapa. Här utvecklade de sina färdigheter trots begränsade möjligheter till utbildning, då kvinnor ofta hänvisades till privata studier eller särskilda kvinnliga konstskolor. Resorna, som var både krävande och riskabla, speglades också i deras val av motiv: blommor, stilleben och porträtt var ofta mer tillgängliga ämnen än landskap, eftersom kvinnors rörelsefrihet var begränsad. Fanny Churberg och Alexandra Frosterus-Såltin – lo-

kala ikoner på internationell scen

Fanny Churberg, känd för sina stämmningsfulla landskap, och Alexandra Frosterus-Såltin, vars religiösa och historiska målningar väckte respekt, representerar två sidor av samma kamp. De är symboler för hur kvinnor trotsade förväntningarna och hävdade sin plats i en manligt dominerad konstvärld. Churberg och Frosterus är inte bara delar av Finlands konsthistoria utan också av en större, internationell rörelse för kvinnors rättigheter och erkännande inom konsten.

En historisk och konstnärlig skildring

Utställningen ger inte bara en inblick i konstnärernas liv utan också en bild av tiden. Kvinnorna kämpade för sina drömmar i en era då

rösträtt var en avlägsen tanke och äktenskap ofta innebar slutet på en konstnärlig karriär. Med förebilder som dessa banade de väg för senare generationer, bland dem Helene Schjerfbeck och Ellen Thesleff.

Ateneum erbjuder en ovärderlig möjlighet att se verk som aldrig tidigare visats i Finland, många av dem inlånade från prestigefulla museer som Alte Nationalgalerie i Tyskland och Nationalmuseum i Sverige. Dessutom presenteras verk av pionjären Hilda Olson, Finlands första kvinnliga vetenskapliga illustratör.

Internationellt samarbete och fördjupning
Utställningen är ett samarbete med Kunstpalast i Düsseldorf, där en version av utställningen visas senare under hösten 2025. En omfattande katalog på svenska,

finska och engelska ackompanjerar utställningen, med artiklar av internationella forskare som fördjupar förståelsen för kvinnliga konstnärers liv och verk.

En hyllning till de som bröt gränser

Gränsöverskridare är mer än en utställning – det är en hyllning till modet, visionen och den konstnärliga kraften hos de kvinnor som trotsade sin tids begränsningar. För Vasabor blir det en unik chans att se två av stadens egna konstnärer i ett internationellt sammanhang, samtidigt som vi får reflektera över hur långt vi har kommit – och hur mycket vi fortfarande har att lära av historien.

Utställningen öppnar den 7 mars 2025 och pågår till den 24 augusti på Ateneum i Helsingfors.

KONST

Ett översvämmat badrum på Kuntsis museum för modern konst Meta Isæus-Berlins utställning till den 30.3 2025

Den svenska samtidskonstnären Meta Isæus-Berlin tar sina verk till Finland i en stor separatutställning på Kuntsis Museum of Modern Art i Vasa.

Utställningen, med titeln *Filosofen*, öppnar den 2 november 2024 och pågår till den 30 mars 2025 och visar ett urval av ett 50-tal verk som spänner över Isæus-Berlins 30-åriga konstnärliga karriär, inklusive tio nya installationer som aldrig tidigare visats i Finland.

Meta Isæus-Berlin är en känd svensk samtida konstnär vars verk ofta suddar ut gränserna mellan dröm och verklighet. Hennes unika stil, som kännetecknas av en blandning av surrealism, symbolik och inhemska bilder, har fångat publik över hela världen.

Isæus-Berlin, född 1963, har sin konstnärliga resa präglats av ett ständigt utforskande av det undermedvetna och det vardagliga. I hennes installationer, målningar och skulpturer visas ofta inhemska föremål, såsom stolar, sängar och bord, som förvandlats till gåtfulla och drömlika kompositioner.

Ett av hennes mest slående verk, «Chair Beside Bed», är ett spöklikt och suggestivt verk som bjuder in betraktaren att begrunda sömnens, drömmarnas och det undermedvetnas natur. Stolen, ett till synes vanligt föremål, är placerad bredvid en säng och antyder ett ögonblick av övergång mellan vakenhet och slummer. Den skarpa vita färgpaletten och den minimalistiska

kompositionen skapar en känsla av stillhet och introspektion.

Isæus-Berlins verk refererar ofta till historiska och mytologiska berättelser. Hon hämtar inspiration från antika myter, sagor och religiös ikonografi och återskapar dessa berättelser i en samtida kontext. Hennes målningar visar ofta figurer som verkar både bekanta och främmande, fångade i drömlika tillstånd eller inbegripna i gåtfulla ritualer.

Konstnärens förmåga att skapa en känsla av atmosfär och mystik är en av hennes största styrkor. Hennes verk väcker ofta en känsla av nostalgi och längtan och bjuder in betraktaren att fördjupa sig i sina egna minnen och drömmar. Genom att utforska det undermedvetna ger Isæus-Berlin en inblick i de dolda djupen i det mänskliga psyket.

Under de senaste åren har Isæus-Berlin fått internationellt erkännande och deltagit i prestigefyllda utställningar som Venedigbiennalen och Istanbulbiennalen. Hennes verk finns i stora samlingar runt om i världen, bland annat på Moderna Museet i Stockholm och Museum of Contemporary Art i Los Angeles.

Oavsett om du är en erfaren konstluskare eller en tillfällig observatör kommer Meta Isæus-Berlins arbete garanterat att fånga och inspirera. Hennes förmåga att förvandla det ordinarie till det extraordinära gör henne till en av vår tids mest betydelsefulla samtida konstnärer.

Isæus-Berlins konst ger inga direkta svar utan lämnar snarare utrymme för betraktaren att tolka och reflektera över sina egna erfarenheter. Utställningen i Vasa har också lånat in verk från betydande svenska museer, bland annat Moderna Museet och Malmö

Konstmuseum. Dessutom har en katalog publicerats där konstnären delar med sig av sina tolkningar och kreativa processer.

Ett av de mest intressanta föremålen i utställningen är Badrummet, vars konstruktion har finansierats av bröderna Gröhdals stiftelse. Det går inte att beskriva, det måste ses!

Utställningen är en betydande internationell konsthändelse i Finland, och Meta Isæus-Berlins starka närvaro på Kuntsis Museum bjuder in publiken att se bekanta platser och föremål med nya, poetiska ögon.

Utställningen är öppen från den 2 november 2024 till den 30 mars 2025 på Kuntsis museum för modern konst i Vasa. Ett tillfälle att avnjuta annorlunda konst än normalt!



Detta konstverk, som normalt finns på Moderna Museet i Stockholm är gjort 1993. På väggen finns 2000 vattenfyllda silikonhandskar.

KONSTUTSTÄLLNING

Tikanoja: Eero Järnefelts konstutställning öppnar i Vasa den 23.11.2024



På Tikanojas konsthem i Vasa öppnas den 23 november en utställning som täcker hela karriären för den mästerliga natur- och porträttkonstnären Eero Järnefelt (1863–1937), som sökte känslor och sanning. Utställningen presenterar en kosmopolitisk kulturfamiljs omfattande arbete och konstnärens betydelse för den finländska konsten och finländskheten. Olika naturskildringar får en att undra om den natur som konstnären avbildade på 1800- och 1900-talen fortfarande existerar.

Järnefelt strävade efter att fånga de väsentliga elementen i sina verk. Eero Järnefelts konst har sitt ursprung i familjens intressanta kulturella bakgrund och kännetecknas av ett sökande efter väsentliga drag från både naturen och människan. Konstnären kunde avbilda sina motiv med detaljerad precision, finstämd atmosfär och festlig monumentalitet.

Utställningen belyser olika aspekter av Järnefelts uppfattning om landskap och människor. Den innehåller ock-

så information om familjen Järnefelt, hans familj, studieresor, hemförhållandena i Suviranna vid Tusby träsk och hans konsts koppling till den finländska tidens finländska tänkande.

Järnefelts målningar av natur och landskap från Koli får en att undra om den natur som konstnären avbildade på 1800- och 1900-talen fortfarande finns kvar – och vad vårt förhållande är till naturen och landskapet idag. I konstnärens verk behandlas de storslagna farolandskapen samt de känsliga detaljerna i smörblomman och grytan på ett likvärdigt sätt.

Järnefelt är också känd för sina porträtt av sin tids förgrundsgestalter. Här finns intressanta porträtt av journalisten, läkaren och riksdagsledamoten Tekla Hultin och Mathilda Wrede, som ägnade sitt liv åt att hjälpa fångar och underprivilegerade.

På utställningen finns också en rutt som planerats för besökare med barn, där man får bekanta sig med verken och diskutera dem ur barnens synvinkel.

Utställningens kurator är Ateneums intendent Timo Huusko. Största delen av verken kommer från Nationalgalleriets samlingar, men det finns också rikligt med lån från andra museer och privata samlingar. Över 200 verk visas.

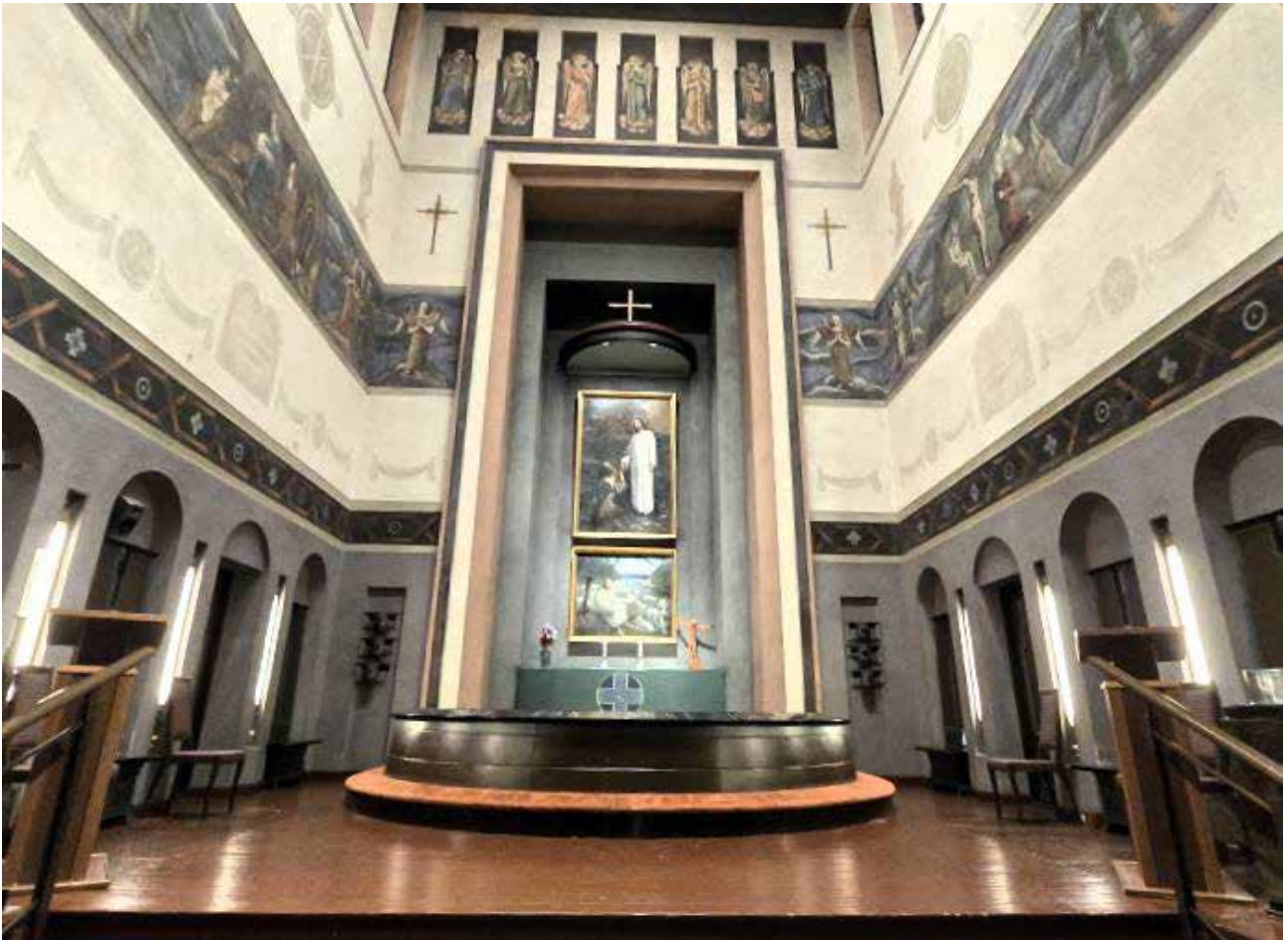
Familjens inflytande på det finländska kulturlivet var enormt

I utställningen kan du också bekanta dig med familjen Järnefelt och hans närmaste familj, vars inflytande på konsten och kulturen vid sekelskiftet 1800- och 1900-talen var enormt. Syskonen Järnefelt, kritikern Kasper, författaren Arvid, musikern Armas och senare Jean Sibelius maka Aino, är ihågkomna inte bara som bildkonst-, litteratur- och musikkörfattare, utan också som en del av ett större nätverk av kulturaktörer.

Eero Järnefelts far, Alexander Järnefelt, gjorde utvecklingen av den finska nationalrörelsen till sin livsuppgift. Moder Elisabeth Järnefelt är särskilt ihågkommen för sin litterära salong, där Juhani Aho var den mest kända deltagaren.

EERO JÄRNEFELTS ALTARTAVLOR

Eero Järnefelts utställning öppnas i Tikanoja – altartavlor finns kvar i kyrkorna



Jyväskylän Taulumäen kirkon alttari

Den 23 november öppnar Tikanoja konsthem en imponerande utställning med verk av Eero Järnefelt (1863–1937). Utställningen ger en omfattande översikt över den finländske mästarens konst, men den här gången saknas en grupp verk av Järnefelt: altartavlorna.

Det är förståeligt att altartavlor inte kan flyttas till utställningen, eftersom de är stora och ofta permanent fästa vid kyrkornas inredning. Detta minskar dock inte deras konstnärliga och historiska värde, och besökarna på utställningen kan beundra bilder som tagits från altartavlorna.

Sex altartavlor på fyra decennier

Under sin livstid målade Eero Järnefelt sex altartavlor som pryder kyrkor runt om i Finland. Hans altart-

avlor kan beundras bland annat i den nya kyrkan i Keuruu, Taulumäki kyrka i Jyväskylä, Littois kyrka, Brahestads kyrka och Johanneskyrkan i Helsingfors. Den mest kända av dessa är troligen altartavlan i Taulumäki kyrka i Jyväskylä, som är en exceptionell helhet av två konstverk. Högst upp finns Järnefelts verk "Kristus går på vattnet" (1892–1893), som mirakulöst överlevde branden i den första kyrkan i Taulumäki. Nedan kompletteras helheten av målningen "Jesus – den gode herden" (1929) av Jonas Heiska från Jyväskylä.

Även om Järnefelts altartavlor inte längre kan ses fysiskt i Tikanojas utställning, kan man se den andäktiga atmosfären och den mästertliga handstilen som de förmedlar i bilderna. Att

bekanta sig med utställningen är en unik möjlighet att fördjupa sig i Järnefelts omfattande produktion och den mångdimensionella karaktären i hans konst.

Utställningen är öppen i Tikanojas konsthem från och med 23.11.2024.

Erik Nikolaj Järnefelt, född 8 november 1863 i Viborg, död 15 november 1937 i Helsingfors, var en finländsk målare och professor (1912). Till Järnefelts mest kända verk hör målningar av Kolis landskap och porträtt av framstående personer från hans tid.

Till vänster hans självporträtt.







Ovanfinns altaret i Lundo kyrka, nedan finns S:t Johannes kyrkas altare i Helsingfors



SAMHÄLLE

Klicka dig till förändring? Om clicktivism och slacktivism



Vad är clicktivism och slacktivism?

Har du någonsin delat en upprörande nyhetsartikel på sociala medier, signerat en online-petition eller deltagit i en digital protest? Om så är fallet, har du kanske omedvetet tagit del i fenomenen clicktivism och slacktivism.

Dessa termer, som myntades av forskarna Evgeny Morozov och Alice Marwick 2017, beskriver en form av aktivism som utförs online. Det handlar om att visa sitt stöd för en sak genom att klicka på en knapp, dela en bild eller skriva en kommentar. Det är enkelt, snabbt och kräver minimalt engagemang.

Clicktivism fokuserar

på de enskilda klick som utgör grunden för digital aktivism, som att signera en petition eller dela en länk.

Slacktivism är ett mer övergripande begrepp som syftar på den uppfattning att digital aktivism ofta är ytlig och inte leder till verklig förändring.

Varför är det problematiskt?

Även om det kan kännas bra att göra något, oavsett hur litet, för en sak man bryr sig om, så finns det kritik mot clicktivism och slacktivism. Kritiker menar att:

Det ersätter inte verklig handling: Att klicka på en knapp eller dela en bild är inte detsamma som att delta i en demonstration, donera

pengar eller engagera sig i politiska processer. Det kan skapa en illusion av förändring: Det kan ge en falsk känsla av att man har gjort något för att förändra världen, även om ens handlingar inte har någon större påverkan.

Det kan underminera mer djupgående engagemang: Genom att göra det så enkelt att vara "aktivist" kan clicktivism göra det mindre troligt att människor engagerar sig i mer krävande former av aktivism.

Det kan manipuleras: Stora mängder klick och likes kan användas för att påverka beslutsprocesser och skapa en falsk bild av allmän opinion.

Deliberation och demokrati

Ett annat problem med clicktivism är att det kan undergräva den demokratiska processen. En sund demokrati kräver en välgrundad och nyanserad debatt om viktiga frågor. När vi förlitar oss på enkla "gilla"-knappar och snabba reaktioner på sociala medier, riskerar vi att förlora förmågan att föra djupare samtal och att ta till oss olika perspektiv.

Så vad kan vi göra?

Det är viktigt att komma ihåg att digital aktivism inte är helt värdelös. Den kan vara ett sätt att öka medvetenheten om viktiga frågor och mobilisera människor. Men för att skapa verklig förändring krävs det mer än bara några klick.

För att bidra till en mer

meningsfull och demokratisk debatt kan vi:

Engagera oss i lokala frågor: Delta i lokala möten, skriva till våra politiker och engagera oss i frivilligarbete. Stötta organisationer som arbetar för förändring: Donera pengar, bli medlem eller sprida information om deras arbete.

Fördjupa våra kunskaper: Läs om de frågor som är viktiga för dig och försök förstå olika perspektiv.

Ha kritiska samtal med andra: Diskutera viktiga frågor med vänner, familj och kollegor. Genom att kombinera digital aktivism med mer traditionella former av engagemang kan vi skapa en mer hållbar och rättvis värld.

MUSEUM

Lenin-museet i Tammerfors stängde för gott den 3 november

Ett kapitel i finländsk historia avslutas

Den 15 februari öppnas "Nootti"-museet

Leninmuseet i Tammerfors, en av Finlands mest omtalade turistattraktioner, kommer att stänga sina dörrar för alltid i november. Beslutet har fattats av museets styrelse efter flera års ekonomiska svårigheter.

Museet, som invigdes 1946, har varit en kontroversiell plats genom åren. Det har både hyllats som en viktig del av Finlands historia och kritiserats för att glorifiera en diktator. Museet har visat upp föremål från Lenins liv och verksamhet, och har varit en populär destination för både finländska och utländska besökare.

"Ett svårt beslut"

"Det här är ett mycket svårt beslut att fatta". "Men efter noggranna överväganden har vi kommit fram till att det inte längre är hållbart att driva museet."

Museet har under de senaste åren haft svårt att attrahera besökare, besökarna från Ryssland har försvunnit helt och hållet och intäkterna har minskat kraftigt. Dessutom har det också annars blivit allt svårare att hitta finansiering för att upprätthålla museet.

Vad händer med samlingarna?

Vad som ska hända med museets samlingar är ännu inte bestämt. Det finns diskussioner om att donera föremålen till

andra museer eller arkiv.

En kontroversiell historia

Leninmuseet har alltid varit en kontroversiell plats. Å ena sidan har museet spelat en viktig roll för att dokumentera Finlands historia och förhållandet mellan Finland och Sovjetunionen. Å andra sidan har museet kritiserats för att glorifiera en diktator som var ansvarig för miljontals människors död.

Stängningen av Leninmuseet kommer utan tvekan att väcka starka reaktioner. För många kommer det att vara ett tecken på att en epok har gått i graven. För andra kommer det att vara en lättnad.



ASTRONOMI

Juno – sonden som tar fantastiska bilder av Jupiter. Här är några häpnadsväckande nya bilder!



Konstnärsåtergivning av JUNO ovanom Jupiter.
NASA/JPL
Public Domain

Rymdsonden Juno är ett imponerande projekt från NASA som hjälper oss att förstå mer om Jupiter, vår solsystems största planet. Juno skickades ut i rymden 2011 och nådde Jupiter 2016 efter fem år i rymden. Juno har sedan dess gett oss några av de mest detaljerade och fascinerande bilderna av Jupiter vi någonsin har sett.

Juno byggdes för att undersöka Jupiters atmosfär, magnetfält och inre struktur. Jupiter är en jätteplanet med gaser som väte och helium, och forskarna vill veta mer om hur Jupiter bildades och vad som döljer sig under de tjocka molnen. Genom att studera Jupiter hoppas forskarna också kunna lära sig mer om hur andra planeter i vårt solsystem skapades.

Juno färdades över 2,8 miljarder kilometer för att nå Jupiter. Väl framme började den kretsas runt planeten i en polär bana, vilket betyder att den flyger över både Jupiters nord- och syd-

pol. På sin bana tar Juno många bilder och samlar in data för att analysera Jupiters stormar, polarljus och molnformationer.

En av de största upptäckterna hittills är att Jupiters polarljus (aurora) är starkare än de vi ser på jorden. Juno har också avslöjat att Jupiter har stora stormar som kan vara hundratals år gamla. Den mest kända är den stora röda fläcken, en enorm storm som är så stor att hela jorden skulle få plats inuti den!

Junos bilder har fascinerat både forskare och allmänheten. Kameran, som kallas JunoCam, är byggd för att ta närbilder av planetens molntäcke och atmosfär. De bilder vi får från Juno visar virvlande moln i vackra färger, enorma stormar och ett färgspråkande polarljus som lyser över planetens yta. Bilderna är så detaljerade att vi kan se hur gaserna på Jupiter rör sig och skapar fantastiska mönster. JunoCam var ursprungligen tänkt för att användas under

bara några månader, men eftersom bilderna är så värde-fulla och vackra, fortsätter kameran att ta bilder långt efter sin ursprungliga plan.

Juno skulle egentligen ha avslutat sitt uppdrag 2021, men NASA har förlängt uppdraget till 2025 eftersom det fortfarande finns mycket att lära om Jupiter. Juno kommer att fortsätta att studera Jupiters atmosfär, dess månar och även dess ringar – något vi vet mycket lite om. Varje ny bild och varje ny analys hjälper oss att förstå en liten bit mer av solsystemets mest gåtfulla jätte.

Juno är en banbrytande rymdsond som har tagit oss närmare Jupiter än någonsin tidigare. Genom Junos bilder och data lär vi oss mer om solsystemets största planet, dess stormar och dess hemligheter. Junos bilder från Jupiter är inte bara vackra konstverk; de är en port till en djupare förståelse av vår plats i universum. Och tack vare Juno får vi se otro-

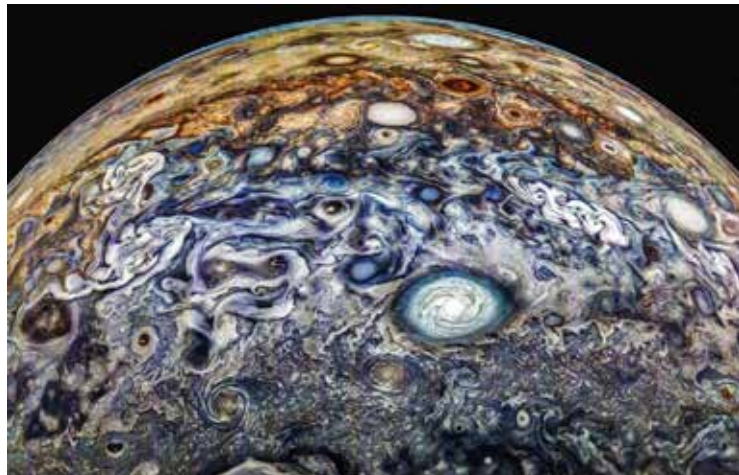


Bild: Fångad av Juno under sitt 66:e närflygning och vidarebearbetad av Jackie Branc.
Källa: NASA / SwRI / MSSS / Jackie Branc © CC BY 3.0

liga bilder som påminner oss om hur fantastiskt mångsidigt vårt universum är.



Jupiters Stora Röda Fläck

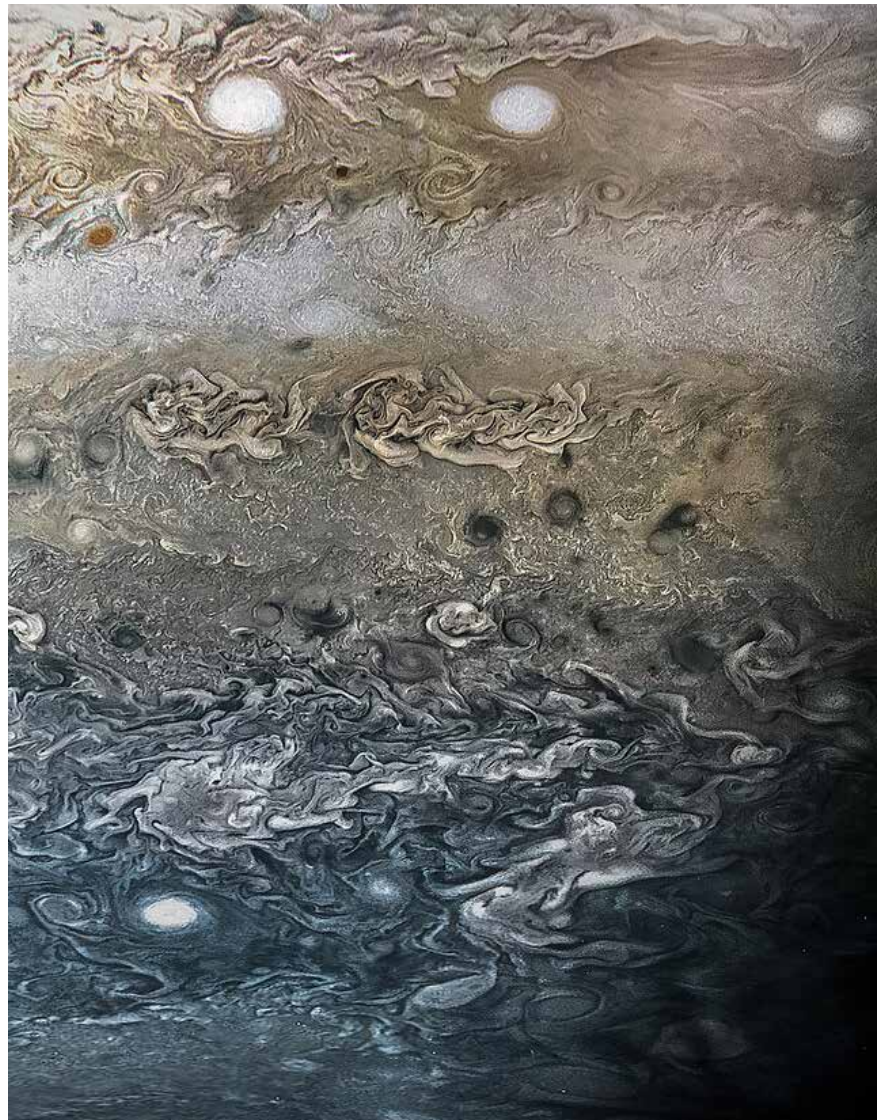
Denna slående vy av Jupiters Stora Röda Fläck och det turbulenta södra halvklotet fångades av NASAs Juno-sond under en närflygning av gasjätten. Bilderna togs den 12 februari 2019, mellan klockan 09:59 PST och 10:39 PST, under Juno:s 17:e vetenskapliga pass av Jupiter. Vid tidpunkten för bilderna var sonden mellan 16 700 miles (26 900 kilometer) och 59 300 miles (95 400 kilometer) över Jupiters moln, på en latitud som sträcker sig från cirka 40 till 74 grader söder. Medborgarforskaren Kevin M. Gill skapade denna bild med hjälp av data från JunoCams kamera. Observera att de ursprungliga bilderna togs mycket nära Jupiters moln och projicerades för att se ut som en sfär i efterbearbetningen. JunoCams råbilder finns tillgängliga för allmänheten på missionjuno.swri.edu/junocam för att utforska och bearbeta. Mer information om Juno finns online på nasa.gov/juno och missionjuno.swri.edu. JPL (Jet Propulsion Laboratory) hanterar Juno-missionen för huvudforskaren Scott Bolton vid Southwest Research Institute i San Antonio. Juno är en del av NASAs New Frontiers-program, som hanteras vid NASAs Marshall Space Flight Center i Huntsville, Alabama. Sondens byggdes av Lockheed Martin Space Systems i Denver. Caltech i Pasadena, Kalifornien, hanterar JPL för NASA.
Källa: NASA/JPL-Caltech/SwRI/MSSS/Kevin M. Gill
Public Domain



Bild tagen av Juno under dess 66:e närflygninge, sedan vidarebearbetad av Jackie Branc. NASA / SwRI / MSSS / Jackie Branc CC BY 3.0



. Processed image from the Juno Spacecraft orbiting Jupiter.
Nova Dawn Astrophotography
Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0



Jupiter - Juno närflygning 6 - 19 maj 2017 , Omprojekterad och kontrastförstärkt.
NASA/JPL-Caltech/SwRI/MSSS/Kevin M. Gill
Kevin Gill från Los Angeles, CA, USA
Creative Commons Attribution 2.0

ASTROLOGI

Jupiter retrograd och dess konsekvenser: Håll fast vid dina hattar och horoskop!

Denna vinter, 9 oktober 2024 - 4 februari 2025, när Jupiter verkar gå bakåt (retrograd), förbered dig på en säsong av kosmiska egenheter, överdimensionerade ambitioner och eventuellt en lust att läsa om gamla myter (eller ditt horoskop) med ett höjt ögonbryn.

När vi hör att Jupiter – den storslagna, gasiga jätten och den ultimata astrologiska goda killen – är på väg bakåt, hoppar våra sinnen omedelbart till en period av existentiell vacklan. Jupiter, härskare över visdom, expansion och rikedom (och möjligen tvivelaktiga råd från ”den där vännen”), överöser oss vanligtvis med välsignelser. Men när slår retrograden till? Alla insatser är avstängda! Jupiter i retrograd kan betyda ”för mycket av det goda” eller ännu värre, ”inte tillräckligt av det goda alls”. För både astrologer och astrologiälskare är det som om någon lagt ditt liv i den kosmiska mixern, slängt i lite Jupiter-juice och slagit ”kaos”.

Så vad är Jupiter retrograd egentligen?

I vetenskapliga termer är Jupiters retrograd den period då Jupiter verkar röra sig bakåt på himlen på grund av att jordens omloppsbanan går om Jupiters i deras respektive himmelska racerbanor. Denna omvändning sker ungefär en gång om året och varar i ungefär fyra månader. Forntida astrologer hade inte teleskop eller rymdfarkoster (eller TikTok) för att förklara denna himmelska förändring, så de bestämde sig för att Jupiter mäs-

ta en paus och kanske ompröva sina livsval. Och om Jupiter, tillväxtens mäktiga härskare, omvärderar, är det inte mer än rätt att vi vanliga dödliga gör detsamma, eller hur?

Den astrologiska prognosen: Mer självhjälp, mindre hjälp från stjärnorna. När Jupiter går retrograd säger astrologer att det är dags för inre tillväxt snarare än yttre expansion. Glöm stora affärs-satsningar, storslagna semestrar och kanske till och med den där kantiga hårfärgen du övervägde – det är en tid för att begrunda, inte konsumera! Jupiter retrograd uppmuntrar oss att titta inåt, tänka djupt på våra val och helst undvika lusten att flytta till en liten stuga i skogen för att ”hitta oss själva”.

Jupiter härskar över filosofi och högre utbildning, så under retrograd kan det kloka bara vara en liten reflektion: ”Behöver jag verkligen 17 växter i min lägenhet?” eller ”Kanske var de där filosofikurserna online inte slöseri trots allt!” Retrograden sammanfaller ofta med en förändring av våra mål också. Precis som Jupiter pumpar bromsarna på sin framåtrörelse, kan vi komma att ompröva ambitioner och omgruppera drömmar. Det betyder inte att man ska överge mål – det innebär att man ska göra dem mer robusta. (Eller kanske bara mindre löjligt.)

Historiska iakttagelser av Jupiters retrograd:

En blandning av bus och majestät. Genom historien har



Jupiters retrograd dykt upp under några ganska monumentala ögonblick. I det antika Rom kände de kanske inte till Jupiters retrograd från ett håll i marken, men de visste att konstiga saker verkade hända när Jupiter blev ”skev”. Till exempel konsulterade kejsar Augustus ibland astrologer under Jupiters retrograder för att se om Roms lycka var på väg att skifta (även om han förmodligen inte frågade om sitt kärleksliv).

Och så har vi medeltiden: Jupiters retrograd ryktades vara ett dåligt omen för kungar och erövrare. Riddare gick ut i strid endast när Jupiter befann sig i en gynnsam position. I övrigt förblev svärdens slidade och riddarna fokuserade på tornerspel, färfester eller vad de nu gjorde på sina lediga dagar. Till och med upptäcktsresorna sades vara ”retrograd-försiktiga”, med astrologer som varnade sjömän och

upptäcktsresande för att Jupiters bakåtblick kanske inte bådade gott för nya strävanden (särskilt de som involverar nya kontinenter).

Ditt retrograda överlevnadskit: Det viktiga gaste

Om du vill klara Jupiters retrograd med all den elegans som en gammal filosof – eller, du vet, din favoritpoddastrolog – här är några bästa tips för att få ut det mesta av den här tiden:

Journal dina storslagna planer - Bara för att du inte ska agera på dina stora idéer betyder det inte att du inte ska tänka på dem. Skriv ner de där vilda drömmarna; Det finns alltid en efter-retrograd för att göra dem till verklighet.

Reflektera, avvisa inte - Jupiter retrograd handlar om omvärdering. Innan du överger ett stort projekt eller förhållande, se om det bara behöver justeras lite.

Omfamna visdom fram-

för kvickhet - Jupiter är klok, inte snarkig. Lämna sarkasmen åt sidan och fokusera på att lyfta andra (även om det är så enkelt som att ge komplimanger för någons nya frisyr).

Släpp extravagansen - Under retrograd kan det bara leda till ånger att spendera på lyx. Så kanske hoppa över skulpturen av din hund i naturlig storlek eller den tre våningar höga uppblåsbara jultomten (ja, även om den är på rea).

Så där har du det. Jupiters retrograd kan sätta käppar i hjulet för våra planer, men det öppnar också dörren för lite självrannsakan av hög kvalitet och lite himmelskt skrott.

Oroa dig inte – snart nog kommer Jupiter att vara tillbaka på sin vanliga bana, och det kommer förhoppningsvis vi också att vara.

HÄLSA

Mirakelmedicinen Ozempic hjälper för allt? Nej, det gör den inte, men ...

Ozempic – ett läkemedel som har tagit världen med storm och snabbt blivit ett samtalsämne både i medicinska kretsar och bland allmänheten. Används främst för att hantera typ 2-diabetes, men förknippas också med viktminskning, förbättrad hjärthälsa och nu senast med en förhoppning om att det till och med kan ha en bromsande effekt på Alzheimers sjukdom.

Detta läkemedel har väckt många frågor om dess potential och även en del farhågor kring dess biverkningar och etiska implikationer. Är Ozempic verkligen mirakelmedicinen som kan lösa allt – eller finns det skäl att ta det med en viss skepsis?

Vad är Ozempic egentligen?

Ozempic är inte bara en ny modedrog för viktminskning. I grund och botten är det ett läkemedel för att behandla typ 2-diabetes, och dess aktiva substans, semaglutid, är en så kallad GLP-1-receptoragonist. Denna substans härmar ett naturligt hormon i kroppen som hjälper till att reglera blodsockernivåerna. Genom att stimulera insulinutsöndringen när blodsockret är förhöjt och minska produktionen av socker från levern hjälper Ozempic diabetiker att hantera sin sjukdom. Att hålla blodsockret under kontroll är avgörande för att undvika långsiktiga komplikationer som nervskador, njurproblem och hjärtsjukdomar. I den bemärkelsen är Ozempic en klar framgång.

Men vad som verkligen gjorde Ozempic till ett samtalsämne var dess oväntade effekt på kroppsvikten. En

hel del studier har visat att patienter som tar Ozempic kan uppleva en betydande viktmedgång. För personer som kämpar med fetma – ett problem som ofta går hand i hand med typ 2-diabetes – är detta en lockande bieffekt. Och kanske är det här som mirakelmedicin-stämpelein kom till.

Fördelarna med Ozempic – Inte bara en fråga om vikt

Ozempics viktminskande effekt har visat sig vara en extra bonus, men det finns fler aspekter att beakta. Högt blodtryck och kranskärslsjukdom kan påverkas positivt av läkemedlet, eftersom Ozempic förbättrar insulinkänsligheten och minskar inflammation i kroppen – faktorer som direkt kan påverka hjärt- och kärlhälsan. Detta innebär en betydande förbättring av livskvaliteten för många, och det är ingen överdrift att säga att Ozempic verkligen kan ha en stor inverkan på hälsan hos människor med typ 2-diabetes eller fetma.

En viktminskning på 5 kg är hälsosam för de flesta av oss, och med Ozempic är en sådan lätt att åstadkomma. Men för att viktminskningen skall vara varaktig – detta kan vara värre och kan betyda att man måste använda Ozempic hela tiden.

En mer överraskande upptäckt är Ozempics potentiella effekt på Alzheimers sjukdom. Forskning tyder på att semaglutid kan ha en neuroprotektiv verkan, vilket betyder att den kan hjälpa till att skydda hjärnceller och eventuellt bromsa Alzheimers progression. Tanken på att ett diabetesläkemedel även kan ha fördelar för hjärnhälsan väcker förstas förhoppningar – och en del skepticism.

Liksom med alla mediciner har Ozempic sina egna biverkningar. En av de vanligaste klagomålen är



illamående och andra magproblem, särskilt i början av behandlingen. Mer allvarliga risker inkluderar inflammation i bukspottkörteln, en sällsynt men allvarlig biverkning. Den kanske mest iögonfallande biverkningen är dock "Ozempic-ansiktet". Denna term syftar på de förändringar i ansiktsstrukturen som vissa användare har upplevt efter att ha gått ner i vikt med hjälp av läkemedlet.

När kroppsfettet minskar snabbt – vilket ofta händer när man går ner mycket i vikt på kort tid – kan det leda till en förlust av volym i ansiktet. Detta gör att huden blir slapp och ansiktet får ett mer åldrat utseende. För en medicin som ska förbättra hälsan kan denna biverkning tyckas paradoxal: man kanske känner sig friskare, men spegelbilden visar något annat.

Och det är viktigt att veta att kunskapen om Ozempics

biverkningar vid mycket långvarig användning är okända. Vad händer om man använder Ozempic i decennier. Det kan ingen veta ännu i detta skede.

Ozempic väcker en hel del frågor, inte bara kring hälsa utan också kring etik och samhälle. En viktig aspekt är kostnaden och tillgången till läkemedlet. Ozempic är dyrt, och för många människor kan priset vara en avgörande faktor för om de kan få tillgång till medicinen. Detta skapar en potentiell ojämlikhet i vården, där en behandling som skulle kunna gynna många människor kan vara otillgänglig för de med lägre inkomster.

Dessutom finns en risk att Ozempic används av personer utan diabetes enbart i syfte att gå ner i vikt. Ett läkemedel som är avsett för en sjukdom blir i vissa kretsar en genväg till ett smalar utseende, vilket kan leda till missbruk och till biverk-

ningar hos friska personer. Frågan är om detta är ett problem för samhället eller om det är upp till individen att bestämma. I vilket fall påminner det oss om hur komplex medicinsk etik kan vara, och hur svårt det är att dra en linje mellan vad som är nödvändigt och vad som bara är önskvärt.

Ozempic har onekligen revolutionerat behandlingen av typ 2-diabetes och visat sig ha betydande fördelar för viktminskning och hjärthälsa. Det är svårt att blunda för potentialen i detta läkemedel – inte bara för individer utan för hälsovården som helhet. Men mirakelmedicin är kanske en överdrift.

Ozempic löser inte allt, och det är viktigt att förstå att medicinen kommer med risker och etiska frågetecken. Ozempic-ansiktet är en påminnelse om att alla förändringar har en baksida, och kostnaden och tillgången till läkemedlet påminner oss om de ojämlikheter som fortfarande finns inom vården.

Kanske är Ozempic mer en symbol för vår tids medicinska strävan: ett kraftfullt verktyg som med rätt hantering kan hjälpa många, men som också påminner oss om vikten av att ta ett steg tillbaka och se helheten. Framtiden kommer att visa om Ozempic var en medicinsk fluga eller en långsiktig lösning för våra största hälsoproblem – tills dess bör vi ta emot detta "mirakel" med öppna ögon och ett sunt mått av försiktighet.

Ozempic är en receptbelagd medicin. Den finns i Finland men har blivit så populär att den ibland kan vara svårt att få. En månads behandling kostar över 100 €.

HÄLSA

Det lönar sig att vara lycklig och må bra – risken för demens minskar

I takt med att våra livslängder ökar och befolkningen åldras står vi inför en obestridlig utmaning: hur vi kan minska bördan av neurodegenerativa sjukdomar, såsom demens. Demens, där Alzheimers sjukdom är den vanligaste formen, har ökat stadigt under de senaste årtiondena.

Enligt uppskattningar kommer så många som 139 miljoner människor världen över att leva med demens år 2050. Oroväckande nog diagnostiseras över 10 miljoner nya fall varje år – det motsvarar ett nytt fall var tredje sekund.

Men ny forskning erbjuder hopp och en fräsch synvinkel: välbefinnande kan vara nyckeln till att förebygga demens eller åtminstone minska risken för det. Även om de flesta folkhälsostراتيجier fokuserar på biomedicinska insatser, vi-sar ny bevisning att främjandet av psykiskt välbefinnande och positiva känslor kan fungera som ett effektivt verktyg för att bekämpa demens. Ett årtionde av forskning kopplar välbefinnande till hjärnhälsa

Forskare vid Well-being and Emotion across the Lifespan Lab (WELLab) vid Washington University i St. Louis har publicerat en betydande studie som lyfter fram det starka sambandet mellan välbefinnande och minskad risk för demens. Mer än ett decennium av interdisciplinär forskning pekar övertygande på välbefinnandets skyddande

effekter på hjärnan. Forskningen bygger på data som samlats in från äldre vuxna i Chicago och Illinois sedan 1997. Deltagarna genomförde årliga kognitiva bedömningar och självskattningar av sina känslor och sitt allmänna välbefinnande. Forskarna fann att individer som konsekvent rapporterade höga nivåer av välbefinnande var mindre benägna att drabbas av minnes- och tänkandestörningar, även om de hade biomarkörer för Alzheimers sjukdom. Även om de exakta mekanismerna bakom detta samband ännu inte är fullständigt förstådda, tyder resultaten starkt på att bibehållt välbefinnande under livets gång kan bidra till att försena eller till och med förhindra uppkomsten av demens.

Välbefinnande – ett skydd mot demens?

Studien väcker en bredare fråga: varför är välbefinnande kopplat till hjärnhälsa? Dr. Emily Willroth, ledare för WELLab, föreslår att det kan finnas flera förklaringar till detta samband. "Personer som rapporterar högre välbefinnande är mer benägna att engagera sig i aktiviteter som vi vet är viktiga för hjärnhälsa, såsom regelbunden fysisk aktivitet, social interaktion och mental stimulans", säger Willroth. Dessa aktiviteter har länge varit kopplade till att minska kognitiv nedsättning, men studien går ett steg längre genom att antyda att välbefinnande också kan fungera som en buffert mot de skadliga effekterna av stress, en känd riskfaktor för demens. Dr. Kyrsten Costlow Hill, en av medförfattarna till studien, förklarar att stress kan skada de system i hjärnan som ansvarar



för att upprätthålla kognitiva funktioner. Høgt välbefinnande kan å andra sidan bidra till att stärka individens motståndskraft och skydda hjärnan mot skador.

Vad betyder välbefinnande för dem som redan har demens?

Även om välbefinnande nu ses som en potentiell förebyggande faktor, spelar det också en central roll i att förbättra livet för de som redan lever med demens. WELLab understryker att interventioner som främjar välbefinnande kan öka autonomi, kompetens och känsla av tillhörighet även när demens fort-skrider. Enkla aktiviteter som fysisk aktivitet, utomhusvistelse och socialt umgänge har visat sig vara mycket fördelaktiga för demensdrabbade. Dessa aktiviteter förbättrar inte bara humöret och kognitionen, utan de ökar även livskvaliteten.

Dessutom har terapier som inbegriper reminiscens – där människor uppmanas att reflektera över sina livserfarenheter – visat sig främja känslomässig stabilitet och förbättra det totala välbefinnandet.

Att åldras hemma, istället för att flytta till en institution, har visat sig vara sär-skilt effektivt för att öka välbefinnandet hos äldre, inklusive dem som lever med demens. Genom att använda enkla anpassningar i hemmet, hjälpmedel och bevara sociala kontakter kan individer uppleva större tillfredsställelse med sina liv. Specialiserade miljöer, såsom demensbyar, som erbjuder en trygg men familjär miljö, har också blivit en modell som bevarar människors värdighet och livskvalitet.

Vägen framåt: Agera nu när vi vet

Även om resultaten är lovande, betonar Dr.

Willroth att det inte finns någon "mirakelkur" mot demens. Men bevisen pekar tydligt på att vi kan vidta åtgärder nu för att minska risken för denna förödande sjukdom. Folkhälsosatsningar bör prioritera välbefinnande som en nyckelfaktor för att förebygga demens. I en åldrande befolkning kommer behovet av strategier som inte bara behandlar utan också förebygger neurodegenerativa sjukdomar att öka.

Att inkludera välbefinnande i våra dagliga rutiner är inte bara en fråga om att leva lyckligare liv; det kan också vara nyckeln till att bevara kognitiv funktion långt in i ålderdomen. Fysisk aktivitet, socialt umgänge, mindfulness och positiva känslor är alla tillgängliga och effektiva sätt att förbättra både vår mentala och vår hjärnhälsa. Som forskning visar ger investeringar i välbefinnande långsiktiga fördelar långt bortom ren lycka – det kan vara nyckeln till att minska antalet demensfall i framtiden. Även om vi inte helt kan eliminera risken för neurodegenerativa sjukdomar, kan steg mot att främja mental och emotionell hälsa minska demensrisken för miljontals människor.

I en värld där demens är en av våra mest angelägna folkhälsoutmaningar måste vi agera nu. Att prioritera välbefinnande, både i det personliga livet och i folkhälsopolitiken, kan leda till ett friskare åldrande och i slutändan en minskad börda av demens för individer, familjer och samhället i stort. Att församma välbefinnande är ett alltför högt pris att betala – för både vårt sinne och vår framtid.

SÄLJAKT I REPLOT 1895

Into Konrad Inha i Replot 1895

Inha, insvept i en tjock kappa mot den bitande finska vinden, kysade genom sökaren på sin storformatskamera. Mässingen glänste och reflekterade Helsingfors domkyrkas skelettsilhuet mot den blåslagna vinterhimlen. Han var inte vilken fotograf som helst; Inha, med sitt eldiga skägg och gränslösa nyfikenhet, var en krönikör som fångade själen hos en nation på randen till förändring. År 1895 fotograferade han sälskytte i Replot.

Dessa bilder publicerades i boken "FINLAND I BILD".





RUSSIAS WAR AGAINST UKRAINE

We Are Doing Everything to Force Russia into Engaging in Normal, Meaningful Negotiations Based on International Law, Not Terror –



8 November 2024 - 20:38

We Are Doing Everything to Force Russia into Engaging in Normal, Meaningful Negotiations Based on International Law, Not Terror – Address by the President

I wish you health, fellow Ukrainians!

Today has been completely filled with meetings and consultations in Kyiv, following the European Political Community Summit in Budapest. Ukraine's position has been presented. And overall, the development of European policy for the coming period should be collaborative, coordinated, and directly supportive of our partnership in Europe and the Euro-Atlantic community. Just as global affairs collapse without a strong America, maintain-

ing stability for European nations is simply impossible without a strong Europe. And next week should also bring relevant results – results in our work with partners.

Today, I spoke with the President of Finland.

About our cooperation – both bilateral and with a wider range of partners. I am grateful to Finland for all the defense and political support we receive. We have already received 26 military assistance packages. I am grateful! We also discussed the prospects for the coming months, as well as Finland's contacts with other states, with other leaders, which are crucial in ensuring real peace for Ukraine and all of Europe. We are doing everything to force Russia into engaging in normal, meaningful

negotiations based on international law, not terror.

The Commander-in-Chief delivered a report today. The frontline. Kurakhove direction and Pokrovsk direction are the most challenging at the moment. The military command and the brigade command are working to strengthen our positions.

I have continued our national tradition of honoring the Heroes of Ukraine – the warriors who have shown tremendous courage and deserve our utmost gratitude. Another 30 apartments for our Ukrainian Heroes. Warriors and families of warriors of the Land Forces, Air Force, Naval Forces, Airborne Assault Forces, Special Operations Forces, Territorial Defense Forces, National Guard of Ukraine, as well as the employee of the State Emergency Service of Ukraine in the Kharkiv region – unfortunately, a fallen Hero of Ukraine. This will always remain the foundation of Ukraine's policy towards Heroes – not just our memory of those who saved Ukraine with their courage, but also our ability to show the state's respect through concrete actions, concrete decisions, and concrete care for Ukrainian Heroes.

And one more thing.

There was a special instruction from me to the Government for the entire Ukrainian school system – for all Ukrainian

teachers. Something that will support them next year. A fixed supplement for all school educators: starting in January, one thousand hryvnias for each teacher, and in September there will be an increase, and it will be two thousand hryvnias. Today, the Cabinet of Ministers made the decision. We all understand that our state's resources are limited, but the Government must help people who work in Ukraine and, of course, for Ukraine. The funds are in place. Government officials are now preparing other decisions, including the winter support package for Ukrainians; these decisions will be presented this month.

I am grateful to everyone who stands with Ukraine!

Glory to Ukraine!

All materials featured on this site are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

Olena Zelenska: All Those Who Are Working with Children Now Are Agents of the Future

All those who are working with children now are agents of the future. This was stated by First Lady of Ukraine Olena Zelenska in her address to the participants of the Fourth Autumn Nursing Forum in Lviv. The



theme of this year's event is "Nursing for the Protection of Childhood."

The wife of the President thanked Ukrainian nurses for their work. She emphasized that now, in the face of constant missile and drone attacks, they all contribute to our country's defense.

"In the first minutes after the Russian bombing of Okhmatdyt, it was medical personnel, including nurses and doctors, who responded quickly and saved children from the consequences of the attack. That is why the title of your event, "Nursing for the Protection of Childhood," is so meaningful today. You have always protected your young patients from diseases. And now you are also protecting them from war and all that war brings," the First Lady said.

One of the event's panel discussions focused on the implementation of the All-Ukrainian Mental Health Program "How Are You?". In particular, participants talked about the integration of mental health services into the primary healthcare system.

RYSK EKONOMI

Kommer Ryssland att drabbas av hyperinflation?

En analys av Rysslands ekonomiska kris

Rysslands ekonomi står inför en av sina största utmaningar i modern tid. De ekonomiska sanktionerna som följde av invasionen av Ukraina, kombinerat med en alltmer isolerad position på den globala marknaden, har skapat en perfekt storm för den ryska rubeln. Den drastiska höjningen av styrräntan till 21%, med utsikter om ytterligare ökning, är ett tydligt tecken på att den ryska centralbanken försöker bekämpa en inflation som hotar att spirala ur kontroll.

Officiell statistik kontra verkligheten

Den ryska regeringen rapporterar en inflation på omkring 8%. Men ekonomer och experter är eniga om att denna siffra inte speglar den verkliga situationen. Den stigande efterfrågan på varor, särskilt livsmedel och andra basvaror, i kombination med störningar i försörjningskedjorna, har lett till en betydande prishöjning. Många ryssar vittnar om att priserna på mat och andra nödvändigheter har mer än fördubblats under det senaste året.

Sedelpressarna går varma

För att finansiera kriget i Ukraina och kompensera för de minskade intäkterna från olje- och gasexport, har den ryska regeringen varit tvungen att trycka stora mängder pengar. Detta har lett till en kraftig ökning av penningmängden i omlopp, vilket i sin tur driver

upp inflationen. Den fria valutahandeln har avskaffats, och rubeln har kraftigt deprecierats mot andra valutor. Även om den officiella växelkursen ligger på 100 rubel per dollar, är det i praktiken omöjligt för ryssar att köpa dollar till denna kurs.

En befolkning i panik

Den ekonomiska osäkerheten har lett till en ökad oro bland den ryska befolkningen. Många ryssar försöker skydda sina besparingar genom att köpa fysiska tillgångar, såsom bostäder och livsmedel. Fenomenet med att hamstra bovete, en basvara i den ryska kosten, har blivit allt vanligare.

Risken för hyperinflation

Risken för hyperinflation i Ryssland är hög. Historiskt sett har länder som drabbats av liknande ekonomiska kriser ofta upplevt hyperinflation. Hyperinflation är en extremt hög inflationstakt, som kan leda till en total kollaps av ett lands ekonomi. För att undvika hyperinflation måste den ryska regeringen vidta drastiska åtgärder för att stabilisera ekonomin och återfå förtroendet hos investerare och befolkning.

Hyperinflation kan uppstå väldigt snabbt, i ett skede då befolkningen drabbas av någon ting som kunde kallas masspsykos och alla samtidigt rusar till butikerna för att bli av med sina nästan värdelösa sedlar.

Något nytt är detta inte i Ryssland. I början



av 90-talet hade Ryssland en period med över 1000% inflation. På en kort tid förlorade rubeln över 90 % av sitt värde.

Den höga inflationen, den minskade tillgången på utländsk valuta och den ökade osäkerheten utgör ett stort hot mot levnadsstandarden för den ryska befolkningen. Om inte den ryska regeringen lyckas vända utvecklingen riskerar landet att hamna i en djup ekonomisk kris med långvariga konsekvenser. Den värsta möjliga konsekvensen är hyperinflation.

Konsekvenser av en möjlig hyperinflation för den ryska befolkningen

Hyperinflation, en extremt hög inflationstakt, skulle få förödande konsekvenser för den ryska befolkningen. Här är några av de mest sannolika utfallen:

Kraftigt minskad köpkraft: Pengar förlorar snabbt sitt värde, vilket innebär att löner och besparingar blir värdelösa. Panikartat köpande accelererar, människor köper allt de kan så länge man får något för rublarna och till slut är alla hylor tomma. Människor kommer inte längre att kunna köpa de varor och tjänster de behöver för att överleva.

- Social oro och instabilitet: Ekonomisk kris leder ofta till social oro och politisk instabilitet. Missnöje med regeringen kan öka, vilket kan leda till protester och demonstrationer.

- Svält och undernäring: Höga matpriser gör det svårt för människor att få tillräckligt med mat. Detta kan leda till svält och undernäring, särskilt bland barn och äldre.

- Förlust av livs-

långa besparingar: Pensioner, sparkonton och andra besparingar kommer att uttraderas. Många människor kommer att förlora allt de har arbetat för under hela sitt liv.

- Flykt från landet: Många kommer att försöka lämna landet för att hitta bättre levnadsvillkor. Detta kan leda till en massflykt och skapa ytterligare problem för grannländerna.

- Sönderfall av samhället: Hyperinflation kan leda till ett sammanbrott av samhället, med ökad kriminalitet och våld.

- Förlust av förtroende för det ekonomiska systemet: Människor kommer att förlora förtroendet för det ekonomiska systemet och den ryska rubeln. Detta kan leda till en ökad användning av alternativa valutor eller byteshandel.

AI

AI-genererade poddar: En ny era för ljudinnehåll med NotebookLM

20 vardagliga förkortningar du behöver känna till (och kanske några du knappast behöver)



**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

I den snabbt föränderliga världen av digitala medier fortsätter artificiell intelligens (AI) att tänja på gränserna och omforma branscher samt omdefiniera kreativa processer. En av de mest banbrytande utvecklingarna är Googles NotebookLM, en avancerad språkteknologi med potential att revolutionera podstavärlden.

Med sin förmåga att skapa ljudinnehåll av mänsklig kvalitet öppnar NotebookLM upp nya och spännande möjligheter inom AI-drivna berättelser, utbildning och underhållning.

Framväxten av AI-genererade poddar

Podcastbranschen växer i en rasande takt, och innehållsskapare samt medie företag letar ständigt efter innovativa verktyg för att effektivisera produktionen och stärka kreativiteten. NotebookLM, som först fick uppmärksamhet för sin förmåga att generera hög-

kvalitativa texter, har nu tagit steget in i ljudinnehållet. Denna banbrytande teknik kan producera poddar som är nästan omöjliga att skilja från de som skapats av mänskliga programledare, vilket skapar nya möjligheter för framtiden.

Det som gör NotebookLM-genererade poddar så attraktiva är flera unika funktioner som skiljer dem från traditionella poddar:

Naturligt ljudande röst: NotebookLM kan generera ljudinnehåll med en röst som efterliknar den naturliga rytmen och tonen i mänskligt tal. Detta gör att lyssnaren får en smidig upplevelse där det är svårt att avgöra om podden är AI-genererad.

Mångsidiga ämnen: Oavsett om det handlar om nyheter, aktuella händelser eller lättsamma berättelser, kan NotebookLM hantera en mängd olika ämnen. Dess flexibilitet gör det till ett idealiskt verktyg för innehållsskapare som vill utforska olika genrer utan tidskrävande produktion.



Förkortningar finns överallt nuförtiden. Från sms-akronymer till teknisk jargong, de praktiska kombinationerna på 3 bokstäver (och ibland längre) kan vara förvirrande om du inte är insatt. Men frukta inte, andra förkortningsäventyrare! Den här artikeln kommer att utrusta dig med kunskapen att dechiffrera 20 av de vanligaste förkortningarna du kommer att stöta på i vardagen.

LOL: Laughing Out Loud, Lots of Laugh, ljudligt skarr, mycket skratt (Den här kan redan vara en klassiker för många!)

BRB: Be Right Back (Perfekt för en snabb toalettpaus under en pratstund)

OMG: Oh My God, »Herre Gud!« (Uttrycker förvåning eller starka känslor)

IMHO: In my humble opinion, I min ödmjuka åsikt (Ett sätt att inleda din åsikt artig)

**** ASAP:**** Så snart som möjligt (Tänder en eld under någon... snyggt)

FYI: For Your Information, För din information (En heads-up för någon)

ETA: Estimated time of arrival, Beräknad an-

komstid (Låter dig veta när du kan förvänta dig någon)

OSA: Vänligen svara (formell begäran om svar på en inbjudan)

PDF: Portable Document Format (Ett vanligt filformat för dokument)

JPG: Joint Photographic Experts Group (Ett populärt bildformat)

GIF: Graphics Interchange Format (Ett annat bildformat, känt för animationer)

TIFF: Tagged Image File Format (används för bilder av hög kvalitet)

WWW: World Wide Web (Grunden till det internet vi känner till)

HTTP: Hypertext Transfer Protocol (Språket som webbsidor använder för att prata)

GPS: Global Positioning System (Hjälper dig att navigera i världen)

Bankomat: Uttagsautomat (din vänliga lokala bankomat)

DIY: Gör det själv (för de händigade människorna där ute)

VIP: Mycket viktig person (Någon som får specialbehandling)

TBA: Kommer att meddelas (Håll ögonen öppna för mer information)

TBD: Att vara bestämd (Vi håller fortfarande på att ta reda på saker)

Det här är bara ett

smakprov på förkortningsvärlden, men med dessa 20 under bältet är du på god väg att dechiffrera det vardagliga språket, från avslappnade texter till tekniska dokument. Så nästa gång du ser en förkortning som får dig att klla dig i huvudet, kom ihåg den här listan och fortsätt att utforska den underbara världen av stenografisk kommunikation!

Wasa Dagblad

En modern tidning med en layout med drag av 1870-talets press. På den tiden hade tidningar bara 4-8 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det är mycket att läsa på några sidor.

Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar hämtade från Riksarkivet (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria och Monica gör en del av det rutinmässiga redigeringsarbetet, t.ex. översättning, korrekturläsning och skrivande av korta notiser. Alla texter har granskats av journalister och redaktionen ansvarar för texternas innehåll.

Wasa Dagblad är en publikation av dagstidningstyp som än så länge utkommer på söndagsmorgnar. Men vårt mål är att den ska komma ut varje morgon i framtiden.

Tidningen finns tillgänglig gratis på nätet.

Läsarnas texter är välkomna!

Tidningen är lokalt ägd och kommer att fortsätta att vara det.

Chefredaktör är Hans Björknäs.

Redaktion: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Wasa, tel. +358-40-5462455.

Redaktionen i Helsingfors: Wasa Dagblad, Andra linjen 9 B 36, 00530 Helsingfors. Telefon +358-40-5462455. Annonser kan sändas via e-post i jpg-format, ta gärna kontakt med redaktionen. .

E-post: wasadagblad@gmail.com

De som vet litet mera är de som läser Wasa Dagblad

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Republiken president Alexander Stubb i Vaasa 27.4.2024

Kärlfestival denna vecka!

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se

En ny press: Grunden för lycka och demokrati

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

KÖR-FESTIVALEN

Sinebrychhoffin taidemuseo

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Puccinis "Tosca" kommer till Vaasa i januari

Sinebrychhoffin taidemuseo

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Photo Supplement

Sinebrychhoffin taidemuseo

Sinebrychhoffin konstmuseum

Sinebrychhoffin Art Museum

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Pörtöm kyrka
Pirttikylän kirkko
The Church in Pörtöm

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Hylkeenynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

KUORO-FESTIVAALI

Sinebrychhoffin taidemuseo

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

NAISTEN ÄÄNI-
elämäkerräkirjasto

KUORO-FESTIVAALI

Sinebrychhoffin taidemuseo

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Mystical East in Tika-noja
All EU-candidates

Puccini's "Tosca" is coming to Vaasa

ROAD CHURCHES
The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

What a wonderful start week we have ahead of us!

Cycling Week in Vaasa this week

Climate Change's Profound Impact on Finland

Kaleva Games in Vaasa 27-30.6

Jussi Adler-Olsen

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

CHOIR FESTIVAL

A Free Place: The Hedrick of Happiness and Democracy

ROAD CHURCHES
The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Mystical East in Tika-noja
All EU-candidates

Puccini's "Tosca" is coming to Vaasa

ROAD CHURCHES
The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Fero Järnefelt (1863-1937)

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

I K Inha (1865-1930)
I Replot 1895
Raippaluodossa 1895

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Hylkeenynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Vaasan istutetaan 70 000 puita

HERE WE ARE vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Jussi Adler-Olsen

A free for everyone in Vaasa

ROAD CHURCHES

HERE WE ARE vpress.se

HOROSKOP FÖR NOVEMBER 2024

Novemberhoroskop: Vad stjärnorna har att säga

Väduren (21 mars–19 april): Din entusiasm når nya höjder i november, Väduren! Men var försiktig—allt är inte redo för din energi innan de har fått i sig sin tredje kopp kaffe. Rikta all den glöden till något produktivt, som att organisera dina strumpor. Små vinster är också vinster!

Oxen (20 april–20 maj): November ger dig riktiga mys-vibbar, Oxen. Du kommer känna ett oemotståndligt behov av att krypa ner under en filt och sträcktitta på dina favoritserier. Produktivitet? Överskattat. Bekvämlighet? Nödvändigt. Låt ingen övertyga dig om något annat.

Tvillingarna (21 maj–20 juni): Du kommer jonglera fler uppgifter än en cirkusartist den här månaden, Tvillingarna. Multitasking är din superkraft, men kom ihåg: att svara på mejl samtidigt som du gör yoga kan bli... intressant. Ta ett djupt andetag—eller fem.

Kräftan (21 juni–22 juli): I november kommer dina känslor vara lika oförutsägbara som vädret. Ena stunden vill du gå i ide, nästa planerar du en spontan roadtrip. Dina vänner vet redan att de är på en känslomässig berg- och dalbana—så luta dig tillbaka och njut av resan.

Lejonet (23 juli–22 augusti): Du känner dig extra fantas-

tisk denna månad, Lejonet! Varje trottoar är din catwalk, men bli inte förvånad om du snubblar på dina egna fötter då och då. Det är en del av din charm. Kom ihåg, självförtroende kan ta dig ur nästan allt!

Jungfrun (23 augusti–22 september): November är organiserandets månad, Jungfrun. Du kommer att njuta av att färgkoordinera ditt liv in i minsta detalj. Men gå inte för långt—dina vänner kanske inte uppskattar när du börjar alfabetisera deras kryddhyllor.

Vägen (23 september–22 oktober): Du blir gruppens diplomat den här månaden, Vägen. Alla kommer vända sig till dig för att lösa tvister, från middagssällskap till vem som får sista pizzabiten. Men överdriv inte—du förtjänar den sista biten lika mycket som någon annan!

Skorpionen (23 oktober–21 november): Det är din säsong, Skorpionen, och du känner dig mystisk och magnetisk. Du kanske är sugen på att grubbla lite, men glöm inte: även du behöver skratta ibland. Släpp fram din inre komiker—du är roligare än du tror!

Skytten (22 november–21 december): Äventyret kallar, Skytten! Men innan du bokar en sista-minuten-resa till ett avlägset land, kanske du ska

börja med att städa kylskåpet. Den där yoghurten kommer inte överleva tills du kommer hem, men din reslust gör det!

Stenbocken (22 december–19 januari): Du är inne i arbetsmode, Stenbocken, men låt inte stressen ta över. Kom ihåg, även superhjältar tar pauser (och ser bra ut medan de gör det). Så håll upp en kopp te, släng upp fötterna och låt världen klara sig själv ett tag.

Vattumannen (20 januari–18 februari): Du är full av idéer denna månad, Vattumannen, och ditt geni blir svårt att tygla. Se bara till att dina vänner är redo för din nästa stora uppfinning—den kan innehålla mer kartong och glitter än de förväntade sig.

Fiskarna (19 februari–20 mars): Drömmande och kreativ som alltid, Fiskarna, kommer du ofta sväva iväg i tankarna mitt under en konversation. Oroa dig inte om du glömmet vad någon just sa—du skapade förmodligen ditt nästa mästerverk. Bara nicka och le; det fungerar varje gång!

Glad november, och kom ihåg: inte ens stjärnorna kan förutspå när du äntligen slutar snooza!



NYHETER FÖR 100 ÅR SEDAN



Söndagen den 17 november 1924

Detta är en fiktiv dagstidning som innehåller helt autentiska nyheter för precis 100 år sedan med målet att ge läsaren en uppfattning om hur vardagen såg ut på den tiden.

Fruktansvärd olyckshändelse i Kotka.

Wiborgs Nyheter
15.11.1924

Ångaren „Tiutinen 2:s“ ångpanna exploderar vid överfarten från Kotka till Tiutinen. Båten går till botten med flere tiotal personer. 22 sårade har räddats. Av dem har 3 avlidit av sina sår. Man befarar, att inmot 40 personer drunknat; 25 saknas.

I går vid halv 5-tiden på eftermiddagen inträffade i närheten av Kotka en olyckshändelse, som säkerligen är en av de allra största, som någonsin tilldragit sig i vårt land. Klockan 4,15 e. m. avgick från hamnen i Kotka andelslaget Maitos halvdäckade ångslup »Tiutinen 2» på sin ordinarie tur till holmen Tiutinen. Båten var berättigad medföra 65 passagerare och fördes den av Edvard Vanhala. Beträffande antalet denna gång medföljande passagerare har man icke nog-grann vetskap, men vid sin avgång var båten fullbesatt. Ungefär 15 minuter senare, då ångslupen närmade sig det på 21/2 kilometers avstånd belägna Tiutinenlandet, exploderade ångpannan och båten gick omedelbart till botten. Olyckan blev genast observerad och Halla- samt Gutzeit-bolagens bogserbåtar

samt andra farkoster ilade ofördröjligen till undsättning, och lyckades man också rädda flere personer, vilka hämtades till Kotka för att erhålla vård, emedan de samtliga voro mer eller mindre skadade.

Enligt från Kotka ingångna meddelanden, hade några av de båten medföljande personerna observerat, att ångpannan läkte i fogarna, så att ånga på dessa ställen trängde ut, och hade de, befarande en olycka, redan före explosionen hoppat över bord. Då explosionen inträffade, synes samtliga ombordvarande hava ådragit sig svårare eller lindrigare skador, och sannolikt hava åtskilliga härvid dödats, ehuru det är svårt att avgöra dessa saker, på grund av att båten sjönk i samma stund ångpannan exploderade. Inalles anträffades 22 sårade, av vilka 18 fördes till Kotka och 4 kvarblevo på Tiutinen holme för att vårdas. De till Kotka hämtade olycksoffer fördes till gymnastiksalen för gossar vid finska samskoian i Kotka, varefter man av brottningsmättor m. m. anordnat provisoriska bäddar. Här lämnades de skadade en första hjälp. För detta arbete hade bl. a. skyddskårens sanitetsavdelning i sin helhet alarmerats. Senare överfördes de sårade dels till Kotka allmänna sjukhus, dels till epidemisjukhuset. Några kvarlämnades dock över natten i skolan.

De på sjukhuset intagna äro i allmänhet mycket illa skadade. De flesta hava förlorat vartdera eller ena benet, vartill många dessutom ådragit sig brännsår. Föga eller intet hopp finnes

om flere av offrens tillfrisknande.

De drunknades antal, som dock t. v. icke kan närmare fastställas, då man icke med säkerhet vet, huru många personer som medföljde på resan, är i varje fall anmärkningsvärt stort. Åtminstone 25 personer saknas, vilka synbarligen samtliga drunknat, när båten gick till botten. Efter olyckan försökte man spana efter dess offer, men mörkrets inbrott omöjliggjorde arbetet, trots att man försökte underlätta detsamma medels strålkastare. På grund av mörkret kunde olycksplatsen icke heller undersökas medels dykare, ej heller dragningar voro till största delen från fabriken hemvändande arbetare, möjligen bland dem några ingenjörer och ingenjörspraktikanter. Å kommunalsjukhuset i Kotka vårdas följande 13 offer för olyckan: Båtenskapten Evald Vanhala, som förlorat vartdera benet, Otto

Kurko, livar Tarhanen, Viljam Hölsä, Onni Rödsven, Viljam Saari, Eemil Marttila, Kaarlo Höländer, Toivo Taipalinen, Gösta Grönroos, Juho Mattila, Ville Hyvönen och Alina Liuhlo. Namnet på de trenne å sjukhuset avlidna offer känner man ännu icke.

Statsrådet beviljar offren för olyckan 50,000 mark. Med anledning av den i går på eftermiddagen i Kotka inträffade olyckshändelsen, beslöt statsrådet vid sammanträde i går kväll anslå 50,000 mark att ställas till landshövdingens i Wiborgs län förfogande att användas för bispringande av de till följd av olyckan i nöd bragta personerna samt för bestridande av begravningskostnaderna för de medellösa offren. Inrikesministern och länets hövding i Kotka. I går afton avreste inrikesminister Sahlstein till Kotka, för att på själva platsen göra sig närmare underrättad om

händelsen. Likaså avreste landshövdingen i Wiborgs län i går kväll med tåget kl. 11,20 till Kotka.

Den från centralfängelset i Helsingfors förymda fången.

Är ännu på fri fot. Han har haft medhjälpare vid flykten?

Tukthusfångaren Alefcsander Feltonen, som på onsdag f. m. rymde från centralfängelset i Sörnäs, befann sig ännu i går afton på fri fot. Av allt att döma har han haft medhjälpare vid flykten, vilka berett honom tillfälle att utbyta fångdräkten mot civila kläder. Som redan nämnts, har en belöning av 300 mk utlovats åt den som griper den förrymda fången.

DEN INHEMSKA
SUOMIKONSTFILMEN

fiskaren på Stormskär

går varje dag kl 5, KINO-PALATS och KALEVA Tillåten
1/2 7, 8 och 1/2 10 å för barn

<p style="text-align: center;">★ S C A L A ★</p> <p style="text-align: center;">„Galopperande fisken“</p> <p style="text-align: center;">En verkligt föryngrande film.</p>	<p style="text-align: center;">★ T H A L I A ★</p> <p style="text-align: center;">„Mannens farliga ålder“</p> <p style="text-align: center;">En fint spelad familjekomedi. Förbjuden f. barn.</p>
---	--

HUMOR FÖR ETTHUNDRA ÅR SEDAN

ENFALDIG

En dam ansatte ivrigt Tegnér med begäran att han skulle säga något kvickt, tills han slutligen blev förargad. — Nåväl, sade han slutligen, Gud, världen och Ni äro trefaldiga, vad äro då världen och Ni tillsammans? — Tvåfaldiga, sade damen. —

Och vad är då Ni? — Enfaldig, sade damen. — Det stämmer, sade Tegnér.

LÄTTJA

En lärpojke blev av sin mästare hårt agad för lättja. Gråtande utbrast pojken: — jag önskar att jag vore död! — Ja det tror jag nog skulle smaka dig, din lätting, sade mästaren, att ligga och dra' dig i en bekväm likkista!

NOAKS ARK

Djuren i Noaks ark skulle gå och lägga sig. Men de kunde inte sova, ty i en timmes tid ljöd ett mystiskt entonigt knappande från en knut. Till slut hov elefanten upp sin röst och sade strängt: — Vem är det som stör oss, så att vi inte får sova? Från ett hörn hördes tusenfotingens spåda olyckliga stämma: — Det är bara jag, som tar av mig mina kängor.

PUTTE VILL HA MEDICIN AV MORMOR

MODERN: „Men, Putte dä, varför vill du bara ha medicin av mormor och inte utav mig?“
PUTTE: „Jo, vet du, mamma, mormors hand skakar så!“

NYHETER

A: „Ni lär ha skrivit i er tidning, att jag är en falskspelare och bedragare! B: .Omöjligt! Min

tidning innehåller bara nyheter!

FÖDD TILL DANSARE

„Tror ni inte, kapten, till att dansa måste man vara född?“
„Säkert . . . Jag har aldrig sett någon ofödd dansa“.

JU MER MAN FÅR, DESTU MER VILL MAN HA

„Det är ganska egendomligt, ju mer man får, dess mer vill man ha!“
„Hör`u säj mej en sak! Har`u fått tvillingar nå`n gång?“

MED EN MAN PÅ STRANDEN

Han: För en vecka sedan anade du icke att du nu skulle sitta på stranden med en man som du alls icke kände.
Hon: Jo, det gjorde jag nog.
Han: Men kära lilla vän, du kände ju mig ej då ännu.
Hon: Nej, men jag kände mig själv

KVINNORS KLÄDSEL

Ingenting klär kvinnan bättre än ingenting

EPIGRAM

En fet negress från Hull, som avled för sin kärleks skull.
Jag tog en avskrift av hennes gravskrift:
„Hon levde tjock och kärleksfull“.

Det var en ung lady från 'York
som gifte sig med en lord
Cork
Och efter en tid av synnerlig id
fick de besök av en stork.

SNUVA

Den blivande svärmodern: Tänker ni med eder lilla lön gifta er med min dotter?
Den räcker ju inte ens till hennes näsdukar. Den unge mannen:

Åå!! Jag visste inte att hon har en så faslig snuva.

EFTER EN TEATERFÖRETTÄLLNING.

Herrn: — Min fru, ni var verkligen utomordentlig i rollen! Oöverträffad. Ingen hade kunnat göra den bättre än ni!

Damen: —Ni smickrar! Egentligen borde rollen ha spelats av en ung och skön kvinna.

Herrn: — Ingalunda. Ni har bevisat motsatsen!

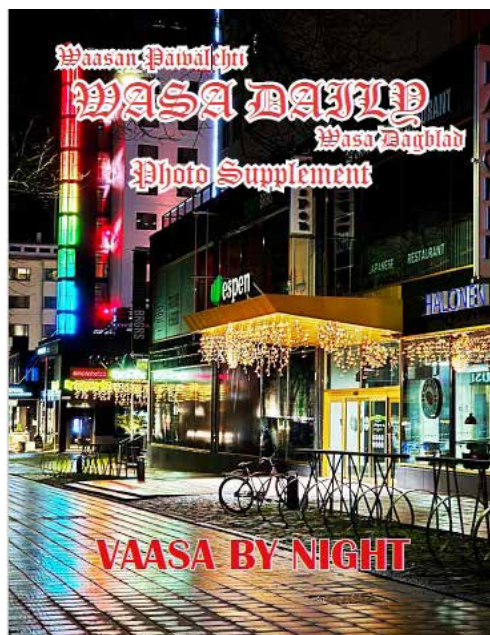
HERR WESTER

En bekant vitsare kom en gång i sällskap in på en restaurang, där han fick se en bekant herre vid namn Wester sitta och dricka toddy.
„Hör du, Wester“.
utropade han, „kan du säga mig vad det är för likhet mellan solen och en toddy?“
„Nej“, svarade han.
„Jo, bägge gå ned i väster“, blev svaret.

GLATT BESVÄR

„Varifrån kommer du?“
„Från stationen. Jag följde

Nästa vecka:



Veckans astronomiska bild:



Hs-2009-07-b-full jpg.jpg

ABOUT THIS IMAGE:

This image of the spiral galaxy Messier 101 is a composite of views from the Spitzer Space Telescope, Hubble Space Telescope, and Chandra X-ray Observatory. Each wavelength region shows different aspects of celestial objects and often reveals new objects that could not otherwise be studied. The red color shows Spitzer's view in infrared light. It highlights the heat emitted by dust lanes in the galaxy where stars can form. The yellow color is Hubble's view in visible light. Most of this light comes from stars, and they trace the same spiral structure as the dust lanes. The blue color shows Chandra's view in X-ray light. Sources of X-rays include million-degree gas, exploded stars, and material orbiting around black holes. Such composite images allow astronomers to see how features seen in one wavelength match up with those seen in another wavelength. It's like seeing with a camera, night vision goggles, and X-ray vision all at once.

Object Names: M101, NGC 4547, The Pinwheel Galaxy

Image Type: Astronomical

Credit: NASA, ESA, CXIC, SSC, and STScI

© NASA, ESA, CXIC, SSC, and STScI

Public domain

min svägerska.”

„Men härom dagen sade du ju, att du aldrig besvärade dig med något sådant för din svägerskas skull.“
„Då hon kommer, ja, men när hon reser är det något helt annat.“

Från läsarna

Vi tar väldigt gärna emot inlägg från våra läsare. Kommentarer, historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannolikt koimmer detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning. Men utrymmet är ju begränsat, så skriv gärna rätt så kort! Så sänd gärna inlägg till: wasadagblad@gmail.com

Annonsera i WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermodärna dagstidning. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png,

WASA DAGBLAD

wasadagblad@gmail.com